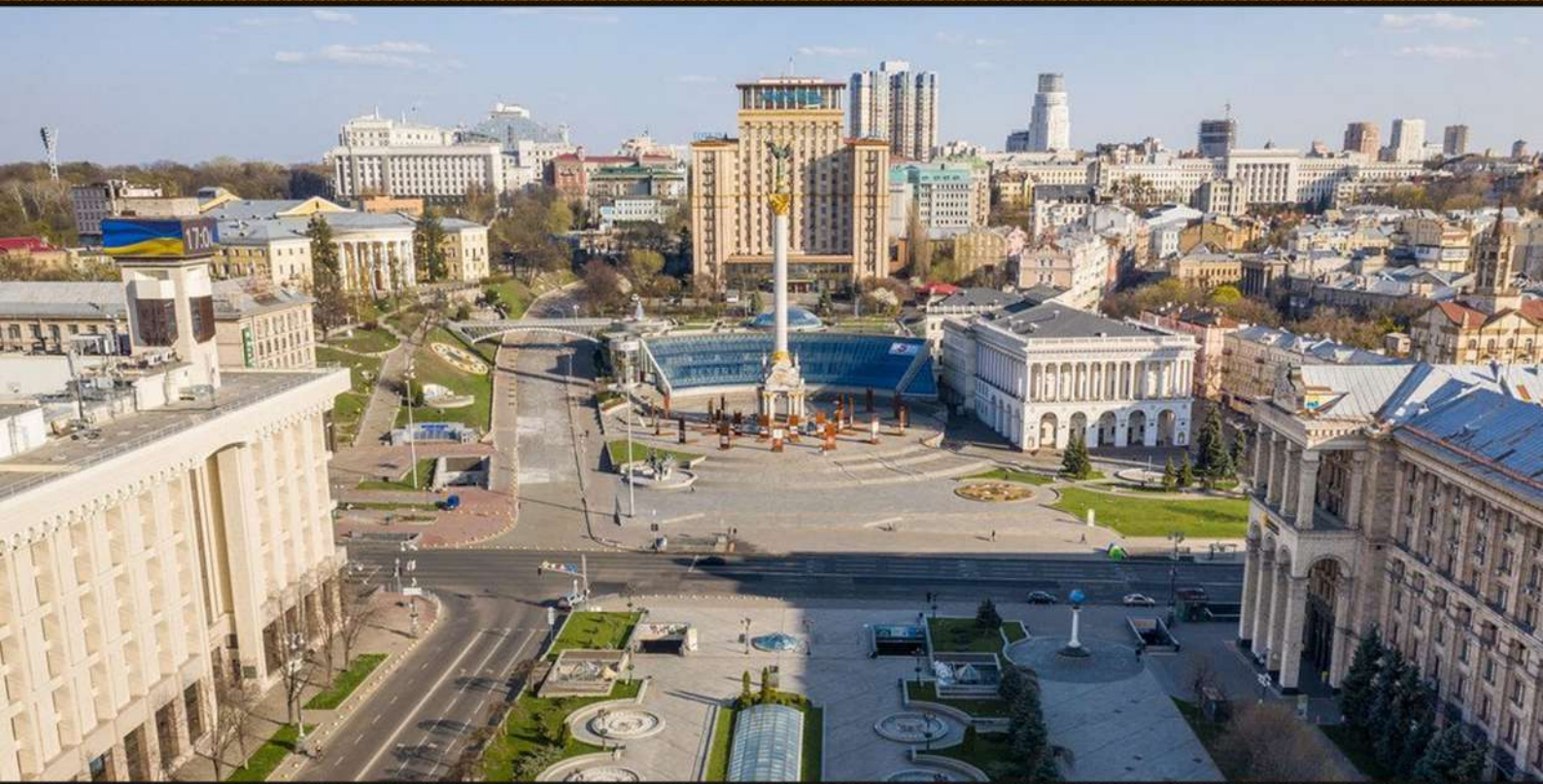

НАУКА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ *
(міжнародна наукова конференція)

* Science in modern Ukraine
International scientific conference

Місце проведення: Київ, Україна
16 квітня 2023

Venue: Kyiv, Ukraine
April 16, 2023

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

Наука у сучасній Україні (міжнародна наукова конференція)

* Science in modern Ukraine | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

16 квітня 2023 року | April 16, 2023

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Наука у сучасній Україні (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 16 квітня 2023. с. 4 - 13.

ISBN 978-970-8739-10-1

© 2023 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2023 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

1. Бабенко Олексій Сергійович, Мігусова Катерина Сергіївна ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ.....	5-9
2. Бабенко Олексій Сергійович, Юніна Марина Петрівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ВИПЛІАТ АЛІМЕНТІВ НА ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	10-13
3. Биченко Юрій Вікторович АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОХОРОНИ.....	14-16
4. Дуденко Марія Олександрівна, Чорна Аліна Геннадіївна ОСОБЛИВІСТЬ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СЕРЕД ІНШИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ.....	17-19
5. Крисько Вікторія Андріївна БУЛІНГ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	20-23
6. Макаренко Владислав Ігорович, Каліман Максим Романович РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	24-29
7. Пристинський Богдан Олександрович, Мігусова Катерина Сергіївна ВПЛИВ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПЛАНЕТИ, ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЇЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	30-34
8. Сич Олександр Вікторович, Чорна Аліна Геннадіївна ОСОБЛИВОСТІ ПІДСТАВ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОКРЕМОЇ КАТЕГОРІЇ ОСІБ.....	35-39
9. Спицька Аліна Олександрівна, Чорна Аліна Геннадіївна ЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	40-43
10. Тугова Вікторія Володимирівна, Мігусова Катерина Сергіївна ГЕНДЕРНЕ ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО: РІВНІСТЬ ПЕРЕД ЗАКОНОМ ДЛЯ ВСІХ.....	44-47
11. Фісун Наталія Олександрівна, Корогод Світлана Володимирівна КВАЛІФІКАЦІЯ ТА ВІДМЕЖУВАННЯ ВБИВСТВА МАТЕР'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ (СТ.117 ККУ) ВІД ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ (Ч.3 СТ.135 ККУ)	48-53
12. Цапович Валерія Андріївна, Логінова Марина Вікторівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ	54-58
13. Щербина Дар'я Вігаліївна, Корогод Світлана Володимирівна КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОХ БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВА НОРМАЛЬНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА	59-62
ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА (FIRE TRAINING)	
14. Щербина Дар'я Вігаліївна, Каліман Максим Романович ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ МВС В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	63-66
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ (PUBLIC ADMINISTRATION)	
15. Червякова Катерина Денисівна, Наумик Антон Сергійович, Липовська Наталія Анатоліївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ГАЛУЗІ ЮСТИЦІЇ ТА ВНУТРІШНІХ СПРАВ	67-71

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

- 16. Шмідт Роман Тарасович, Мельник Наталія Богданівна**
ВЕБ ДОДАТОК ПОШУКУ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ 72-78

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

- 17. Наумик Антон Сергійович, Козубай Інна Віталіївна**
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 79-83
- 18. Ханяк Анастасія Петрівна, Клим Мар'яна Ігорівна**
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ..... 84-89

ЛІНГВІСТИКА ТА НАУКИ ПРО МОВУ (LINGUISTICS)

- 19. Григорчук Тетяна**
ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СУДОЧИНСТВІ 90-92
- 20. Ляхів Марія Віталіївна, Яремко Ярослав Петрович**
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АВТЕНТИЧНОСТІ
ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ 93-97

ПСИХОЛОГІЯ (PSYCHOLOGY)

- 21. Заяць Роман Володимирович, Костів Ірина Григорівна**
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН МОТИВАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 98-101

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

- 22. Улянов Василь Юрійович**
НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОПАТЕВИХ ПРЕСІОМЕТРІВ КОНСТРУКЦІЇ
Л.С. АМАРЯНА В ПРАКТИКУ ІНЖЕНЕРНИХ ВИШУКІВ В УКРАЇНІ..... 102-105
- 23. Улянов Василь Юрійович, Горлач Сергій Миколайович**
НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ БУРОГО ЗОНДУВАННЯ
В ПРАКТИКУ ІНЖЕНЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ..... 106-109

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

- 24. Копетан Дмитро Сергійович, Анісімов Дмитро Олексійович**
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ:
ІСТОРИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ..... 110-114
- 25. Кузьмін Ярослав Артемович, Анісімов Дмитро Олексійович**
УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ..... 115-118

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 340

Бабенко Олексій Сергійович

здобувач вищої освіти 2 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Мітусова Катерина Сергіївна

викладач кафедри цивільного права та процесу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація: розглянуті питання щодо правового забезпечення екологічної та продовольчої безпеки, їх проблеми та шляхи вирішення.

Ключові слова: екологія, продовольча безпека, законодавство.

Екологія - це наука про взаємовідносини між живими організмами та їхнім середовищем, включаючи взаємодію між організмами одного виду, різних видів та між видами та неживою природою. Екологія вивчає біологічні, фізичні та хімічні процеси, які впливають на природне середовище, та досліджує ефективні способи збереження та відновлення природних екосистем. Зокрема, вона досліджує ефективні способи зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу, очищення водойм та ґрунтів, використання відновлюваних джерел енергії, збереження біорізноманіття та інші питання, пов'язані з охороною навколишнього середовища.

Одним з основних завдань екології є забезпечення сталого використання природних ресурсів, включаючи ґрунти, воду та повітря. Це може забезпечити не тільки збереження природних екосистем, але й підтримати продовольчу безпеку. Наприклад, збереження родючості ґрунтів та захист водних ресурсів може допомогти забезпечити високу врожайність та якість продуктів харчування. Підтримуючи зв'язок між живими організмами та їх оточенням екологія створює цілу національну систему.

Національна екологічна система - це комплекс правових, організаційних, наукових, технічних та інших заходів, спрямованих на охорону та відновлення довкілля в межах національної території. Вона має на меті забезпечення сталого розвитку та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Національна екологічна система включає в себе такі елементи:

1. Правову базу, яка складається з законів, постанов, наказів, розпоряджень та інших нормативно-правових актів, що регулюють взаємовідносини у сфері охорони довкілля.

2. Організаційну структуру, що включає органи влади, наукові установи, недержавні організації, які займаються охороною довкілля та контролюють виконання законодавства у цій сфері.

3. Механізми контролю та моніторингу за станом довкілля, які забезпечують збір інформації про забруднення повітря, води, ґрунтів, використання природних ресурсів та інші показники стану довкілля.

4. Науково-технічну базу, яка включає наукові дослідження, розробки нових технологій, методів та інструментів для охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

5. Освітні та інформаційні програми, спрямовані на підвищення екологічної свідомості та навичок усіх верств населення щодо охорони довкілля.

Національна екологічна система може бути пов'язана з продовольчою безпекою через кілька механізмів. По-перше, екологічний стан навколишнього середовища, включаючи ґрунти, водойми, повітря, тваринний та рослинний світ,

може впливати на якість та кількість продуктів харчування. Наприклад, забруднення ґрунтів та водойм може призводити до забруднення рослин та тварин шкідливими речовинами, що може становити загрозу для здоров'я людей та тварин. По-друге, національна екологічна система може мати важливе значення для забезпечення стійкого розвитку сільського господарства та рибальства. Наприклад, збереження природних екосистем та біорізноманіття може сприяти збереженню рибних запасів та зменшенню застосування хімічних засобів захисту рослин, що може поліпшити якість продуктів харчування та зменшити їхню шкідливість для здоров'я людей та тварин.

Продовольча безпека та екологія - це дві взаємопов'язані поняття. З одного боку, продовольча безпека залежить від стану довкілля та природних ресурсів, таких як ґрунти, вода та повітря. З іншого боку, людська діяльність може впливати на довкілля та природні ресурси, що може негативно вплинути на продовольчу безпеку. Екологічні проблеми, такі як забруднення повітря та води, ерозія ґрунтів та зменшення біорізноманіття, можуть вплинути на вирощування рослин та тварин, які становлять основу продовольчої системи. Наприклад, забруднення ґрунтів токсичними речовинами може призвести до зниження врожайності та якості продукції. Забруднення водойм може спричинити отруєння риб та інших морських продуктів, що може призвести до погіршення стану здоров'я людей. [1]

Правове забезпечення національної екологічної та продовольчої безпеки передбачає наявність комплексу нормативних актів, які визначають права та обов'язки держави, громадян, підприємств та організацій у сфері охорони довкілля та забезпечення продовольчої безпеки. Це включає Конституцію України та інші законодавчі акти, які визначають права та обов'язки громадян та органів влади у сфері охорони довкілля та продовольчої безпеки. Законодавчі акти визначають правила використання природних ресурсів, водних, земельних та інших природних об'єктів. Також нормативні акти регулюють використання хімічних речовин, нафти та інших шкідливих речовин, а також контролюють їх

викиди в атмосферу, водойми та ґрунт. Міжнародні угоди та конвенції встановлюють правила взаємодії країн у сфері охорони довкілля та продовольчої безпеки. [2]

Проблеми правового забезпечення національної екологічної та продовольчої безпеки включають багато факторів. У деяких країнах можуть відсутні або бути недостатньо ефективні закони, які б захищали природні ресурси та продовольчу безпеку. Також може бути недостатньо законів, які регулюють відповідальність за порушення екологічних та продовольчих стандартів. Не всі країни здатні ефективно реалізовувати закони, які регулюють екологічну та продовольчу безпеку. Неякісне виконання законів може бути пов'язане з недостатністю фінансування, недостатньою кваліфікацією працівників відповідних служб, корупцією тощо. Більшість екологічних та продовольчих проблем мають глобальний характер і потребують міжнародного співробітництва. Проте недостатньо координації та співпраці між державами може ускладнювати розв'язання проблем. Недостатня увага до питань екологічної та продовольчої безпеки має поганий вплив на розвиток. У деяких країнах екологічна та продовольча безпека можуть бути менш пріоритетними питаннями порівняно з іншими галузями. Це може призводити до недостатньої уваги до розв'язання екологічних та продовольчих проблем. [3]

Для вирішення проблем правового забезпечення національної екологічної та продовольчої безпеки можна застосовувати наступні підходи:

1. Удосконалення законодавства: Потрібно активно вдосконалювати законодавство, що регулює питання екологічної та продовольчої безпеки. Нові законодавчі ініціативи повинні відповідати поточним викликам та міжнародним стандартам. Також потрібно встановлювати чіткі терміни виконання законодавчих актів та відповідальність за їх порушення.

2. Ефективна реалізація: Необхідно забезпечувати ефективну реалізацію законодавства на практиці. Для цього можуть бути залучені достатні фінансові ресурси, перевірка та забезпечення відповідного кадрового складу, а також

встановлення механізмів контролю та відповідальності за порушення законодавства.

3. Підвищення моніторингу: Для забезпечення ефективного моніторингу національної екологічної та продовольчої безпеки потрібно створити відповідну інфраструктуру та залучати відповідні наукові інститути та фахівців. Також важливо забезпечити доступ до інформації про стан навколишнього середовища та продовольчої безпеки для населення та інших зацікавлених сторін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України “Про продовольчу безпеку України”: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/54016.html> (дата звернення 01.03.2023)
2. Навчальний посібник “Економічна безпека України” Микола Хилько Київ 2017 р. 267 с.
3. Навчальний посібник “Правове регулювання екологічної безпеки в Україні” Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України Харків “Право” 2012 р. 296 с.

Babenko Oleksiy Serhiyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Mitusova Kateryna Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

PROBLEMS OF LEGAL SECURITY OF NATIONAL ENVIRONMENTAL AND FOOD SECURITY

Abstract: issues related to the legal provision of ecological and food safety, their problems and solutions are considered.

Keywords: ecology, food safety, legislation.

УДК 347

Бабенко Олексій Сергійович

курсант II курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Юніна Марина Петрівна

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного права та процесу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ
ВИПЛАТ АЛІМЕНТІВ НА ПЕРІОД ДІЇ
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

Анотація: в даній роботі розкриваються ключові моменти, які пов'язані із особливостями процесу виплат аліментів саме у період дії правового режиму воєнного стану. За допомогою здійснення аналізу чинних нормативно-правових актів, було доведено важливість здійснення виплат аліментів (у тому числі і військовослужбовцями), навіть в умовах воєнного стану.

Ключові слова: захист прав дитини, стягнення аліментів, воєнний стан, аліментні зобов'язання.

Обов'язок батьків утримувати своїх дітей виникає з моменту їх народження і зберігається до досягнення ними повноліття. Деякі батьки завжди відповідально виконують свої обов'язки щодо матеріального забезпечення дитини, а інші навпаки цілеспрямовано ухиляються від цього. Стосовно

останнього зауважимо, що в даному випадку за рішенням суду можуть присуджуватися аліменти, від частини доходу іншої особи або ж у чітко визначеній сумі, за усною домовленістю між батьками чи шляхом укладення нотаріально посвідченого договору про сплату аліментів на дитину та виплачуються щомісяця тим із батьків, хто проживає окремо від дитини. Однак, у зв'язку із нападом окупаційних військ країни-агресора та початком повномасштабної війни, були внесені корективи в чинне законодавство, зокрема і в аспекті виплат аліментів у період дії правового режиму воєнного стану.

До вищевикладеного слід додати, що Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» від 15.03.2022 №2129-ІХ. Дані нововведення в своєму змісті закріплюють норми, які полягають у тому, що на період до припинення чи скасування воєнного стану на території України: 1) припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни російської федерації); 2) визначені цим Законом строки перериваються та встановлюються з дня припинення чи скасування воєнного стану [1]. Також даний Закон регламентує, що забороняється відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військової агресії російської федерації, у період такої окупації [1]. У свою чергу, несплата аліментів під час воєнного стану не звільняє платника аліментів від відповідальності, яка передбачається чинним законодавством України. Тобто у випадках невиконання в конкретний час встановленої суми аліментів відносно особи можуть бути застосовані санкції у вигляді нарахування та стягнення пені за прострочення сплати аліментів.

До того ж щодо аліментних зобов'язань у період воєнного стану можемо звернути увагу на Роз'яснення Мін'юсту, де зауважується, що в рамках виконавчого провадження виконавці не здійснюють нарахування пені, натомість

стягувач має право звернутися до суду із заявою про відповідне стягнення. У випадку ухвалення судом рішення про стягнення пені та видачі судом виконавчого документа, виконавцем буде здійснено його виконання у встановленому порядку, що знаходить своє висвітлення в нормах чинного Закону України «Про виконавче провадження» [2].

Доцільним також є зауважити, що основним способом захисту прав дитини на належне утримання (у тому числі в умовах воєнного стану) залишається судовий захист, тобто, «той із батьків або інших законних представників, з ким проживає дитина, має право звернутися до суду для стягнення аліментів. До того ж під час війни судові процедури залишилися без змін, за винятком територіальної підсудності, яка для судів окремих тимчасово окупованих областей та областей, на території яких тривають активні бойові дії, була змінена розпорядженням Голови Верховного Суду» [3, с. 1].

Досить актуальним виступає питання стосовно стягнення аліментів із військовослужбовців, так як наразі багато чоловіків були мобілізовані і захищають нашу державу від окупантів. З даного приводу законодавство чітко визначає, що жодних обмежень щодо стягнення аліментів з військовослужбовців не встановлено. Зазначене підтверджується нормами Постанови Кабінету Міністрів України №122, де регламентується, що відносно даної категорії осіб утримання аліментів провадиться з усіх видів грошового забезпечення, крім грошового забезпечення, що не має постійного характеру та інших випадків, які чітко визначені нормами чинного законодавства.

Отже, можна зробити висновок, що під час війни питання щодо утримання дітей залишається одним із найбільш актуальних та непростих, адже, з одного боку, доходи значної кількості платників аліментів знижуються, а з іншого – кожна дитина має право на рівень життя, який визначається достатнім для її гармонійного розвитку, попри ситуацію в країні. Саме тому подальше дослідження вказаних питань є наразі актуальним та своєчасним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження»: Закон України від 15.03.2022 №2129-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-20#Text>
2. Роз'яснення Мін'юсту щодо аліментних зобов'язань у період воєнного стану від 1 квітня 2022 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-minyustu-shchodo-alimentnih-zobovyzan-u-period-voyennogo-stanu>
3. Платити чи не платити: про аліменти під час війни, 2022. URL: <https://buhgalter.com.ua/news/trudovi-vidnosini/platiti-chi-neplatitiproalimenti-pid-chas-viyni/>

Babenko Oleksiy Serhiyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Yunina Maryna Petrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

CURRENT ISSUES CONCERNING PAYMENT OF ALIMONY DURING PERIOD OF LEGAL REGIME OF MARTIAL STATE

***Abstract:** this work reveals the key points that are related to the peculiarities of the process of alimony payments during the period of the legal regime of martial law. With the help of the analysis of the current legal acts, the importance of the payment of alimony (including by military personnel), even in the conditions of martial law, was proven.*

***Keywords:** protection of children's rights, collection of alimony, martial law, alimony obligations.*

УДК 349

Биченко Юрій Вікторович

курсант ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОХОРОНИ

***Анотація:** в роботі приділено значну увагу на аналіз та дослідження атмосферного повітря: воно є ключовим об'єктом охорони в екологічному праві, оскільки є основним джерелом кисню для життя на Землі та впливає на здоров'я людини, тварин та екологічний баланс у природі. Забруднення повітря може бути викликане різними джерелами, такими як промислові підприємства, транспорт, відходи та природні джерела. Шкідливі речовини, що потрапляють до атмосфери, можуть негативно впливати на здоров'я людей та навколишнє середовище. Законодавство про атмосферне повітря має на меті забезпечити безпеку та охорону здоров'я людей, а також збереження навколишнього середовища. Однак, дотримання законодавства та контроль за його виконанням можуть бути проблемою, особливо в країнах з низьким рівнем розвитку та свідомістю громадян та бізнесу. Необхідно також враховувати глобальний характер забруднення повітря та його потенційний вплив на стан атмосферного повітря в регіоні.*

***Ключові слова:** атмосферне повітря, охорона, законодавство, природа, співпраця.*

Атмосферне повітря є одним з ключових об'єктів охорони в екологічному праві. Його важливість полягає в тому, що воно є основним джерелом кисню для життя на землі та впливає на стан здоров'я людини і тварин, а також на екологічний баланс у природі. В більшості країн світу, атмосферне повітря визнається як об'єкт охорони згідно з національними екологічними законами та міжнародними угодами, такими як Рамкова конвенція ООН про зміну клімату, Кіотський протокол, Паризька угода та інші. Однак, забезпечення охорони

атмосфери повітря від забруднення завжди було й залишається актуальним питанням й на сьогодні.

Забруднення повітря може бути викликане різними джерелами, такими як промислові підприємства, транспорт, сільське господарство, відходи та природні джерела, такі як пожежі та вулканічна активність. Шкідливі речовини, такі як оксиди вуглецю, азоту та сульфуру, пил, хімічні сполуки та інші, можуть бути викинуті в атмосферу та мати негативний вплив на здоров'я людей та навколишнє середовище. Занедбаня водних джерел, зменшення якості ґрунту, зниження рівня видового різноманіття, вплив на кліматичні зміни, зниження продуктивності сільського господарства та інші проблеми можуть призвести до катастрофічних наслідків [1, с 224].

Законодавство про атмосферне повітря має на меті забезпечити безпеку та охорону здоров'я людей, а також збереження навколишнього середовища. Для цього встановлюються максимально допустимі рівні забруднення, обмеження викидів шкідливих речовин та інші норми. Промислові підприємства та транспортні засоби піддаються інспектуванню та контролю, щоб забезпечити дотримання встановлених норм та уникнення забруднення повітря. Однак, дотримання законодавства та контроль за його виконанням може стати проблемою, особливо в країнах з недостатнім рівнем розвитку та низькою свідомістю громадян та бізнесу. Також важливо враховувати глобальний характер забруднення повітря та потенційний вплив інших країн на стан атмосферного повітря в регіоні [2].

Однією з ключових проблем є також відсутність координації та співпраці між різними секторами та владними органами, що призводить до недостатнього захисту атмосферного повітря. Наприклад, відсутність координації між місцевими та центральними органами влади, або між органами влади та науковими установами може призводити до невірної оцінки ризиків та недостатнього контролю за забрудненням повітря.

Окрім того, важливо враховувати, що забруднення повітря не має меж національних кордонів, тому міжнародне співробітництво та узгодження національних стратегій є надзвичайно важливими для забезпечення ефективного захисту атмосферного повітря.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Екологічне право України: Підручник. О.М. Довганик, Н.О. Колесник, І.О. Макаренко.
2. Екологічна безпека в Україні: правовий аспект" Н. В. Галушка.
3. Законодавство України про охорону довкілля (збірник законів та нормативних актів) під ред. М. І. Галіцького, В. М. Джури, О. В. Липської.
4. Екологічне право: Загальна та особлива частини. О. І. Дерев'яно.

Bychenko Yuriy Viktorovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

ATMOSPHERIC AIR AS AN OBJECT OF PROTECTION

***Abstract:** the work pays considerable attention to the analysis and research of atmospheric air: it is a key object of protection in environmental law, as it is the main source of oxygen for life on Earth and affects the health of humans, animals and the ecological balance in nature. Air pollution can be caused by various sources such as industries, transport, waste and natural sources. Harmful substances entering the atmosphere can have a negative impact on human health and the environment. Ambient air legislation aims to ensure the safety and health of people, as well as the preservation of the environment. However, compliance with the law and monitoring of its implementation can be a problem, especially in countries with a low level of development and awareness of citizens and businesses. It is also necessary to take into account the global nature of air pollution and its potential impact on the state of atmospheric air in the region.*

***Keywords:** atmospheric air, protection, legislation, nature, cooperation.*

УДК 343.2/.7

Дуденко Марія Олександрівна

курсант ННІП та ПФПНП н. г. ДР-142

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Чорна Аліна Геннадіївна

старший викладач кафедри кримінального
права та кримінології капітан поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВІСТЬ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СЕРЕД ІНШИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ

***Анотація:** в даній роботі охарактеризовано законодавство України про кримінальну відповідальність. Розкрито та обґрунтовано особливості кримінального законодавства.*

***Ключові слова:** кримінальне законодавство України, кримінальний закон України, кримінальний кодекс України, кримінально-правові норми, кримінальні правопорушення, суспільно-небезпечне діяння.*

Законодавство України про кримінальну відповідальність - це нормативно-правовий акт, прийнятий Верховною Радою України в 2001 році [1]. Відповідно до частини 1 статті 1 Кримінального кодексу України законодавство України про кримінальну відповідальність становить Кримінальний кодекс України [2]. А в частині 2 статті 1 даного кодексу Законодавець визначає, що даний кодекс ґрунтується на Конституції України, а також на нормах міжнародного права [2].

Це закон, що містить в собі кримінально-правові норми, завдяки яким, здійснюється виконання завдання даного кодексу, які визначено у частині 1 статті 3 Кримінального кодексу (далі ККУ). До завдань ККУ входить запобігання вчинення кримінальних правопорушень, правове забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина. Також захист від протиправних посягань на власність, громадський порядок та громадську безпеку, конституційний устрій України тощо, з метою забезпечення миру і безпеки людства [1].

Саме у вміщенні вищевказаних кримінально-правових норм, можна виділити особливість цього закону. Це пояснюється тим, що лише Кримінальний кодекс України містить в собі формально визначені кримінально-правові норми. В інших нормативно-правових актах даного виду норм немає.

Кримінально-правові норми даного кодексу містять в собі кваліфікацію суспільно-небезпечних діянь, що в даному кодексі визнаються кримінальними правопорушеннями визначені Законодавцем суспільно-небезпечне діяння, які є кримінальними правопорушеннями, вчинення якого є підставою для настання кримінальної відповідальності, обставини, що виключають злочинність діяння, підстави звільнення від кримінальної відповідальності, а також яке покарання передбачається за вчинення кримінальних правопорушень тощо [3].

Як висновок, можна сказати, що кримінальне законодавство України складає Кримінальний кодекс України, який має свою мету, завдання, структуру, систему тощо. А також, має свої особливості.

Особливість Кримінального закону вбачається саме в його наповненні. Отже, особливістю кримінального закону є те, що лише в вищезгаданому кодексі є кримінально-правові норми. В інших нормативно-правових актах такого виду норм не визначається. Саме цей аспект вирізняє вищезазначений кодекс серед інших законів України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний кодекс України - Вікіпедія. URL: (https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8).
2. Кримінальний кодекс України: прийнятий 5 квіт. 2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14> (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>).
3. А. В. Савченко, Ю. Л. Шуляк навчальний посібник: Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах). Видавництво “Центр учбової літератури” Київ 2015.

Dudenko Maria Oleksandrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Chorna Alina Hennadivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

A FEATURE OF THE LAW ON CRIMINAL RESPONSIBILITY AMONG OTHER LAWS OF UKRAINE

Abstract: this work describes the legislation of Ukraine on criminal liability. Peculiarities of criminal legislation are disclosed and substantiated.

Keywords: criminal legislation of Ukraine, criminal law of Ukraine, criminal code of Ukraine, criminal law norms, criminal offenses, socially dangerous act.

УДК 34

Крисько Вікторія Андріївна

здобувач вищої освіти 2 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

БУЛІНГ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Анотація: розглянута актуальність булінгу в цілому та особливості притягнення до адміністративної відповідальності.

Ключові слова: булінг, цькування, адміністративна відповідальність.

На сьогодні найпоширенішою проблемою є цькування серед підлітків. Так звана ситуація, коли підліток чи група розбещених підлітків знуцаються та ображають іншого підлітка, зазвичай меншого у віці. Особливою ознакою булінгу є “відторгнення” дитини від колективу, її соціальним оточенням.

Булінг - це не лише суперечка між однолітками, це прояв фізичного чи психологічного насильства. Подібні насильства можуть залишити психічну травму особі на все її майбутнє життя. Булінг є довгочасним процесом жорстокого поводження та агресії, задля свідомого спричинення шкоди, викликання тривожності, страху. Всілякі глузування, образливі прізвиська, підбурювання, підніжки одного або групи осіб щодо іншої особи - це все є ознаками нездорових відносин, які призводять до масового цькування, регулярного день у день знуцання.

ЮНІСЕФ встановив, що десь 67% дітей в Україні віком від 11 до 17 років зазнають булінгу, проте найбільше приголомшує те, що з них 48% не розповідають про такі випадки дорослим, а 24% потерпали від психічного та фізичного насилля з боку викладача. Окрім того, у вересні 2020 року «Радіо

Свобода» на своїй сторінці у соцмережі “Twitter” провело опитування серед глядачів щодо того, чи стикалися вони з насильством у школі, в якому з 222 осіб 48% відповіли, що стикалися з ним саме з боку учителів.[1, с.23]

19 січня 2019 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу». Кодекс України про адміністративні правопорушення держава доповнила статтею 173-4 «Булінг (цькування) учасника освітнього процесу».

Особливими ознаками булінгу(цькування) є:

- повторюваність(систематичність) дії;
- наявність всіх сторін порушення - кривдника (булера), потерпілого (тобто жертва булінгу) та спостерігача (якщо такий присутній);
- дія чи бездіяльність булера, які несуть за собою негативні наслідки такі як: фізична та психічна шкода, приниження за будь-якою ознакою, страх і створення певної ізоляції потерпілого від соціальної складової. [2, с.16]

Такі дії є правопорушеннями і несуть за собою адміністративну відповідальність у виді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (зараз це – 850 -1700 грн.) чи громадські роботи - від двадцяти до сорока робочих годин. Якщо ж цькування вчинено групою осіб, абож воно вчинено повторно протягом року, встановлюється штраф від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - це1700 - 3400 грн. чи громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

За адміністративні правопорушення дітей до 16 років відповідальність несуть їх батьки. Особи від 16 років відповідальність за скоєне несуть самостійно. В законодавстві України передбачено відповідальність за приховування випадків цькування - штраф 850-1700 грн. або виправні роботи до місяця з 20% заробітку.

Потрібно зазначити, що Національна поліція України зараз активно опікується подібними проблемами, саме цим займається ювенальна превенція. Згідно до змін Інструкції з організаційної роботи підрозділів ювенальної

превенції НПУ, дитина, яка вчинила булінг учасника освітнього процесу, підлягає взяттю на профілактичний облік. Підставою на це є копія судовської постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 1734 КУПАП дитини чи її опікунів.

Якщо дитину(чи її опікунів) будуть притягувати до відповідальності за цькування то відносно цієї дитини в підрозділах ювенальної превенції створять обліково-профілактичну справу та внесуть відповідні відомості про взяття її на облік до відповідної підсистеми, яка входить до єдиної інформаційної системи МВС.

Поліцейські ювенальної превенції проводитимуть профілактичну роботу з такими правопорушниками, а саме:

ознайомчі та попереджувальні виховні бесіди з підлітком за місцем його проживання (не рідше одного разу на місяць);

ознайомчі, попереджувальні розмови з батьками особи и її опікунами, іншими членами сім'ї з метою усунення причин, які спонукали до вчинення цькування;

складання плану індивідуальної профілактики на базі характеристик та індивідуальних особливостей дитини;

регулярне відвідування за місцем проживання дитини задля з'ясування умов проживання та чинників, які негативно впливають на неї

та інші профілактичні заходи, згідно зі законодавством України.[3, с.82]

Для того щоб наше майбутнє покоління не зазначало такого великого відсотку булінгу(цькування) потрібно пропагандувати правильне виховання дітей та підлітків. Національна поліція України виконує велику роль в цій профілактиці. Слід слідкувати за атмосферою в колективі та підтримувати дружний тонус.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Газета “Державна політика у сфері булінгу з боку викладача у зарубіжних країнах” Колеснікова М.В 2022 р. с.188
2. Науковий журнал “Особливості юридичної відповідальності за прояви булінгу та шляхи боротьби з ним” Маньгора В.В., Вітковська К.А. 2022 р. с.43
3. Навчально-методичний посібник “Запобігання та протидія проявам насильства” Київ 2020 р. с.106

Krysko Victoria Andriivna

2nd year student of higher education

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

BULLYING PUSHING TO ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY

***Abstract:** the relevance of bullying in general and the specifics of bringing to administrative responsibility are considered.*

***Keywords:** bullying, harassment, administrative responsibility.*

УДК 340.13

Макаренко Владислав Ігорович

курсант 3-го курсу

ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Каліман Максим Романович

старший лейтенант поліції

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

***Анотація:** робота присвячена висвітленню ризиків застосування вогнепальної зброї співробітниками Національної поліції України, в тому числі під час воєнного стану. Автором досліджено закордонний досвід застосування зброї правоохоронцями, а також розглянуто підстави та керівні принципи, що повинні бути дотримані при застосуванні зброї поліцейськими.*

***Ключові слова:** національна поліція України, поліцейський, воєнний стан, ризики, правопорушник, вогнепальна зброя, крайня необхідність.*

Воєнний стан, запроваджений в Україні, призвів до значного збільшення кількості вогнепальної зброї у цивільного населення, а російська агресія – до активізації діяльності диверсійних груп на території нашої держави. Зазначені факти можуть призвести як до терористичних загроз, так і збільшення кількості

правопорушень, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї. Чинне законодавство щодо застосування зброї працівниками поліції не враховує низку ситуацій, коли правопорушника можна знешкодити, поранивши або вбивши, що створює правові та моральні проблеми для поліцейських. Тому вкрай важливо вивчати досвід інших країн, які на законодавчому рівні запроваджують спеціальне використання вогнепальної зброї для вказаних випадків.

Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року визначає повноваження поліцейського на застосування вогнепальної зброї як надзвичайного, найбільш суворого заходу примусу. Частина 4 зазначеної статті Закону містить вичерпний перелік випадків, у яких поліцейський має право застосувати зброю на ураження. У частині 6 тієї ж статті зазначено випадки, коли зброя може бути застосована без попередження. Всі випадки, згадані в законі, пов'язані з необхідністю поліцейського захищати своє життя і здоров'я, обов'язком захищати своїх колег, членів сім'ї та пересічних громадян, а також виконувати свої службові обов'язки, наприклад, звільнення заручників, затримання правопорушників тощо [1].

У світовій практиці спеціальне застосування вогнепальної зброї поділяється на «рятівний постріл», коли стрілець самостійно здійснює оцінку ситуації та рівень загрози для заручників і приймає рішення про доцільність застосування зброї, та «постріл за наказом», коли дозвіл на знешкодження правопорушника видається прокурором або суддею до або безпосередньо під час операції. Перший тип дозволяє швидше реагувати на обставини, але покладає на поліцейського велику відповідальність за прийняття рішень поліцейським, тоді як другий випадок призводить до затримок і, як наслідок, до людських жертв. смертельні випадки внаслідок дій правопорушника [2].

Застосування поліцейського заходу має превентивний або примусовий характер і слугує запобіганню подальшим порушенням закону та забезпеченню безпеки поліцейського та інших осіб. Реалізація заходу повинна здійснюватися

на законних підставах і в межах системи нормативно-правових актів, які передбачають ефективний спосіб імплементації.

Стаття 46 Закону України «Про Національну поліцію» містить вичерпний перелік підстав для застосування вогнепальної зброї поліцейськими, якому обов'язково має передувати попередження про намір її використовувати. У певних випадках, передбачених законом, застосування зброї дозволяється без попередження. Це означає, що в кожному окремому випадку поліцейський повинен сам швидко та правильно оцінити ситуацію і вирішити, чи доречно застосувати цей найсуворіший захід примусу негайно та без зволікань.

Результатом застосування примусу може бути взяття правопорушника під варту у встановленому законом порядку, припинення правопорушення, відвернення загрози життю та здоров'ю, а також здоров'ю поліцейського або іншої особи.

Керівні принципи застосування поліцейськими заходів примусу, процесуальні аспекти та обмеження інтенсивності застосування вогнепальної зброї співробітниками поліції передбачені в наступних міжнародно-правових документах, таких як: Рекомендація (2001) Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів [3]; Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р. [4]; Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію» [5].

Кодекс поведінки службовців органів правопорядку (затверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 34/169 від 17 грудня 1979 року) у статті 3 визначає, що всі службовці органів правопорядку можуть застосовувати силу тільки у разі суворої необхідності і в обсязі, необхідному для виконання їх обов'язків [4].

Крім того, прийнято низку нормативно-правових актів, які окремо регулюють застосування вогнепальної зброї, в тому числі цивільними особами,

і, таким чином, фактично запроваджують «рятівний постріл» за принципом найменшої шкоди. Особливістю цих законів є те, що вогнепальна зброя може бути застосована лише проти російського агресора, а також те, що вони діють лише під час воєнного стану. Однак, чинне законодавство не передбачає спеціального застосування вогнепальної зброї у випадку терористичних загроз, що в майбутньому може створити юридичні та моральні перешкоди для роботи поліцейських.

За виключенням позитивних аспектів чинного законодавства, існують питання, що потребують додаткового правового врегулювання та роз'яснення. Дійсно, на практиці виникає багато питань, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї співробітниками поліції. Наприклад, закон дозволяє застосовувати вогнепальну зброю для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, якщо їхньому життю чи здоров'ю загрожує небезпека, для захисту осіб від нападу, для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, коли поведінка водія створює загрозу життю або здоров'ю людей та/або працівника поліції або особи, яка вчинила особливо тяжке кримінальне правопорушення, тікає за допомогою автомобіля. Але в реальному житті завжди присутній ризик того, що буде завдана шкода іншим людям, які не причетні до правопорушень, через те, що найнебезпечніші правопорушення із застосуванням вогнепальної зброї зазвичай відбуваються в громадських (людних) місцях, де є велике скупчення людей. Поліцейські, як правило, можуть застосовувати вогнепальну зброю на відстані до 15-50 м, оскільки за більших відстанях значно зростає ризик заподіяння шкоди іншим людям, якщо не влучити у правопорушника, і, як результат, автоматично призводить до службового розслідування правомірності дій поліцейського, а в подальшому - притягнення до кримінальної відповідальності в результаті перевищення повноважень щодо застосування сили правоохоронцем [6].

Отже, у висновку можливо зазначити наступне: працівник поліції уповноважений на використання та застосування вогнепальної зброї, що

передбачено статтею 46 Закону України «Про Національну поліцію». Однак існують певні проблеми за яких застосування вогнепальної зброї поліцейським неможливе, а це у свою чергу призводить до негативних наслідків, як-от втеча правопорушника тощо. Зокрема такі наслідки будуть негативними лише у розумінні ефективного виконання завдання поліції – протидія злочинності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 07.04.2023)
2. Федоров В. В., О. Б. Піскунова. Спеціальне застосування вогнепальної зброї поліцейськими: світовий досвід правового регулювання. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України». 2022. С. 97-100.
3. Рекомендація Рес. (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство за заг. ред. О.А. Банчука. К.: Москаленко О.М. 2013. С.19-51
4. Кодекс поведінки посадових осіб по підтримці правопорядку (прийнятий резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 р.). URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/code_of_conduct.shtml.
5. Крапивін Є.О. Права людини в діяльності української поліції. Науково-практичне видання. Упоряд. К.: Асоціація УМДПЛ. 2016 р. С. 408.
6. Волков Ю. М. Поливанюк В. Д. Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції під час виконання

службових обов'язків. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 86-89.

Makarenko Vladyslav Ihorovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Kaliman Maksym Romanovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

RISKS OF USING FIREARMS: WAYS TO ENSURE THE LEGAL SECURITY OF THE POLICE OFFICER

***Abstract:** the work is devoted to highlighting the risks of using firearms by employees of the National Police of Ukraine, including during martial law. The author researched the foreign experience of using weapons by law enforcement officers, as well as considered the grounds and guiding principles that should be followed when using weapons by police officers.*

***Keywords:** National Police of Ukraine, police officer, martial law, risks, offender, firearms, extreme necessity*

УДК 504

Пристинський Богдан Олександрович

здобувач вищої освіти, навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Мітусова Катерина Сергіївна

викладач кафедри цивільного права та процесу,
старший лейтенант поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВПЛИВ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПЛАНЕТИ, ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЇЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

***Анотація:** в тезі розкрито проблему правового регулювання хімічної зброї, небезпеки її використання для всієї планети, та способи подолання і вирішення даних питань.*

***Ключові слова:** хімічна зброя, екологія, правове регулювання, довкілля, забруднення.*

Хімічна зброя - це зброя масового знищення, яка може призвести до великої кількості жертв та до екологічної катастрофи. Її військове застосування може сприяти надзвичайно серйозним наслідкам для біорізноманіття, людського здоров'я та екосистем взагалі. Не зважаючи на жахливий історичний досвід всього людства, що пов'язаний із випадками її використання, багато з існуючих нині проблем правового та екологічного характеру залишаються досі не вирішеними і не розкритими в міжнародній та вітчизняній науці. Питання є дуже

актуальним, оскільки за останні роки людство вже неодноразово було “на межі” застосування хімічної зброї у воєнних конфліктах в різних куточках планети.

Хімічна зброя включає в себе Використання різних отруйних хімічних прекурсорів, які після реакції між собою, впливають на живі організми, які потрапляють в контакт з ними. Ці речовини можуть бути випущені у повітря, воду або на землю, де вони можуть швидко розповсюджуватися та забруднювати довкілля.

Потрапляння хімічної зброї в навколишнє середовище може призвести до загибелі рослин, тварин та мікроорганізмів, які живуть в тій же екосистемі. Внаслідок цього може змінитися біорізноманіття та зменшитися плодючість ґрунту, що може вплинути на вирощування рослин та сільське господарство, та сприяти вимиранню об’єктів цілих видів тваринного і рослинного світу [3, 158 с.].

Крім того, випадкове чи навмисне викидання хімічної зброї може мати серйозний вплив на людське здоров'я. Отруйні речовини можуть потрапити в тіло людини через шкіру, легені або через харчі та воду, а також через предмети навколишнього світу (автомобілі, техніку, одяг, тощо). Це може призвести до серйозних хвороб, таких як: рак, неврологічні розлади та інші проблеми зі здоров'ям [4, 7 с.].

У випадках військового застосування – хімічна зброя призводить до смерті людини за лічені хвилини, якщо на ній немає відповідних засобів індивідуального захисту, або вона не знаходиться у достатньо захищеному укритті. Враховуючи ці загрози, держава Україна в умовах війни розробила для цивільного населення спеціальний мобільний застосунок під назвою “Повітряна тривога”, який звуковим сигналом через смартфон сповіщає в тому числі і про хімічну атаку, та алгоритм дій при ній. Цей досвід є дуже корисним для інших цивілізованих держав, та має використовуватися ними в подібних форматах, для захисту цивільних осіб своєї держави.

У світі існують низка міжнародних документів, які регулюють виробництво та застосування хімічної зброї. Найважливішим з них є Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення, 1993 року [2], яка має на меті заборонити розробку, виробництво, накопичення та застосування хімічної зброї. Крім цього, є МКХПЗ (Міжнародна конвенція про заборону використання біологічної та токсичної зброї) 1972 року, яка також забороняє виробництво, застосування і розповсюдження такої зброї [1, 16 с].

Однак несанкціонований розробник та застосування хімічної зброї все ще залишаються проблемою, зокрема, щодо визначення відповідальних осіб за порушення взятого на себе зобов'язання утриматись від застосування такої зброї. Адже відповідальність за порушення світових Конвенцій про заборону хімічної зброї, можуть нести як окремі суб'єкти в межах національного законодавства, так і цілі держави, як суб'єкти міжнародного права. Це суттєво ускладнює юрисдикцію та підслідність правопорушень такого характеру, оскільки санкція за їх вчинення може бути як індивідуального так і колективного характеру.

Також, суттєву роль в цьому процесі відіграють національні агентства та міжнародні організації, створені з метою протидії виробництву та поширенню хімічної зброї. Але на жаль, на даний час, ефективність впливу міжнародної спільноти на протидію хімічної зброї, має виключно нормативний, але не превентивний характер [5, 318 с.]. Це зумовлюється складністю розробки наглядової системи міжнародного рівня, яка б спряла не тільки покаранню за порушення Конвенцій, а і повному недопущенню навіть спроби такого порушення.

Отже, повністю протидіяти хімічній зброї на даному етапі розвитку людства є майже неможливим, найбільш ефективними способами подолання цієї проблеми є використання досвіду країн, що зазнали впливу хімічної зброї на собі, підвищення обізнаності населення у цій сфері, та утворення міжнародної наглядової системи, яка буде слідкувати за дотриманням приписів Конвенцій.

Оскільки сучасна хімічна зброя є набагато смертоноснішою за її моделі наприклад Першої світової війни, це вимагає від держав удосконалення відповідних засобів індивідуального захисту, та повну забезпеченість ними працівників силових структур і рятувальних служб, а також постійні їх тренування з імітацією роботи в подібних умовах. Не менш значним є і система інформування населення, адже у випадках хімічної атаки – час іде на хвилини. Таким чином, основою захисту нашої планети від хімічної зброї є розвиток захисних, інформаційних, фармацевтичних та інших галузей, а також збільшення практичного впливу міжнародного права на цю сферу відносин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Козачок М. М., О. А. Желеховський, С. І. Скляр [та ін.], Військова та клінічна токсикологія, радіологія та медичний захист, Київ, 2007. 376 с.
2. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення, від 13 січня 1993 року
3. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text
4. К. Р. Резворович [та ін.], Екологічне право у схемах та визначеннях, навчальний посібник, Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 188 с.
5. Т. Александрова, ЗАХИСТ ВІД ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ: брошура – Кропивницький: НМЦ ЦЗ та БЖД Кіровоградської області, 2022. 23 с.
6. Ю. Костюк Міжнародно-правове регулювання забезпечення екологічного благополуччя населення, Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 319 с.

Prystynskyi Bohdan Oleksandrovyh

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Mitusova Kateryna Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**INFLUENCE OF CHEMICAL WEAPONS ON ENVIRONMENTAL STATE
OF PLANET & PROBLEMS OF ITS LEGAL REGULATION**

***Abstract:** the thesis reveals the problem of legal regulation of chemical weapons, the dangers of their use for the entire planet, and ways to overcome and solve these issues.*

***Keywords:** chemical weapons, ecology, legal regulation, environment, pollution.*

УДК 343.8

Сич Олександр Вікторович

курсант 2-го курсу

Навчально-наукового інституту права та
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Чорна Аліна Геннадіївна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПІДСТАВ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОКРЕМОЇ КАТЕГОРІЇ ОСІБ

Анотація: в роботі досліджено загальне поняття кримінальної відповідальності, особливості підстав притягнення до відповідальності, окремі категорії осіб які підлягають відповідальності.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, окремі категорії осіб, Кримінальний кодекс України, покарання, неповнолітня особа, суддя.

Кримінальна відповідальність як певний механізм державно-правового впливу на особу, що визнана винною у суспільному небезпечному, протиправному діянні передбаченого Кримінальним кодексом України є неминучим наслідком для суб'єкта кримінального правопорушення обвинувальний вирок щодо якого набув законної сили. Підставою кримінальної

відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом [1].

Розглядаючи питання кримінальної відповідальності варто звернути увагу на особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, до прикладу: неповнолітніх осіб, лікарів, суддів, осіб із дипломатичним імунітетом тощо. Щодо вказаних категорій суб'єктів існує дещо інший порядок та підстави притягнення до кримінальної відповідальності, що прямо визначається не тільки кримінальним законодавством нашої держави, а також й іншими нормативно-правовими актами.

Щодо особливостей притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх осіб, які визнані винними у вчиненні суспільно небезпечних протиправних діянь передбачених Кримінальним кодексом України, звернемо увагу на те, що до них можуть бути застосовані такі основні види покарань як штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт або позбавлення волі. Крім того, до неповнолітніх можуть бути застосовані додаткові покарання у вигляді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю [2]. Також, слід пам'ятати, що особливості притягнення неповнолітніх осіб до кримінальної відповідальності визначається у змісті чинного кримінального закону, а відносно віку, з якого настає така відповідальність, необхідно звертатися до змісту статті 22 КК України [1].

Наступною категорією осіб, щодо притягнення до відповідальності яких існують особливі умови – це категорія осіб, що мають дипломатичний імунітет. Зауважимо, що серед осіб, які можуть користуватись дипломатичним імунітетом, слід виділити думку О.І. Бережного, який зазначає, що слід виділяти підставою притягнення до кримінальної відповідальності дипломата – імунітет дипломатичного агента від юрисдикції країни перебування не звільняє його від юрисдикції акредитуючої держави, а друга можливість полягає у тому, що від імунітету юрисдикції дипломатичного агента може відмовитися акредитуюча

держава, й це відбувається без згоди дипломата, і він зобов'язаний підкоритися прийнятому рішення [3, с. 35-36].

До окремої категорії суб'єктів відносяться й судді, зауважимо, що будь-які неправомірні рішення суддів несуть справді велику небезпеку для суспільства, адже їхня неправомірна діяльність певним чином підриває весь авторитет та довіру до судової влади та її роботи в цілому. Саме через це головним завданням кримінально-правової політики держави є протидія кримінальним правопорушенням, які вчинили саме судді у сфері правосуддя.

Зауважимо, що суддя має нести дисциплінарну чи кримінальну відповідальність за дисциплінарні проступки та кримінальні правопорушення (наприклад, отримання неправомірної вигоди). Крім цього, доцільним є зауважити, що судді може бути повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення лише Генеральним прокурором України або його заступником. У свою чергу, суддя може бути тимчасово відсторонений від здійснення правосуддя на строк не більше двох місяців у зв'язку із притягненням до кримінальної відповідальності на підставі вмотивованого клопотання генерального прокурора або його заступника в порядку, встановленому законом. Відповідне рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя ухвалюється Вищою радою правосуддя [4, с. 1-2].

Щодо кримінальної відповідальності лікарів, то можемо зазначити, що вона настає за кримінальні правопорушення, які вчиняються медичними працівниками і є кримінальними правопорушеннями проти життя та здоров'я особи. Так, більшість справ фігурантами яких є лікарі стосуються безпосередньої класифікації їх дій як суспільно-небезпечних, а саме передбачених статтею 140 КК України (невиконання чи неналежне виконання медичним або фармацевтичним працівником своїх професійних обов'язків внаслідок недбалого чи несумлінного до них ставлення, якщо це спричинило тяжкі наслідки для хворого) [1]. Значна частина науковців, зауважує на тому, що фактично це єдина стаття в кримінальному законодавстві, яка використовується

в 90-95 відсотках випадках будь-яких порушених кримінальних провадженнях, відносно лікарів.

Крім того, процес притягнення медичного працівника до кримінальної відповідальності є досить тривалим, супроводжується проходженням низки процедур, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України. Досить цікавим виступає той факт, що останнім часом в Україні збільшилась кількість виправдувальних вироків стосовно лікарів, що свідчить про напрацювання судової практики в даній сфері, що беззаперечно позитивно вплине на розгляд схожих кримінальних проваджень у майбутньому [4].

Враховуючи вищевикладене в нашому дослідженні можемо прийти до висновків що до кримінальної відповідальності можуть притягуватися всі особи незалежно від їх сфери діяльності чи віку, однак щодо останніх дії спеціальних (особливий) порядок та підстави притягнення їх до кримінальної відповідальності. Так, нами було розглянуто окремі аспекти визначення особливостей притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, зокрема, неповнолітніх, лікарів, суддів та осіб, які мають дипломатичний імунітет.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 27 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
2. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх, 2020. URL: <http://blp.sm.gov.ua/index.php/uk/potochnadiyalnist/bilopilskebyuropravovojidopomogi/15978osoblivostikriminalnojnh>
3. Бережний О. І. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремих категорій осіб та доказування у таких кримінальних провадженнях. Журнал східноєвропейського права, 2015. 34-41 с.

4. Особливості притягнення лікарів до кримінальної відповідальності, 2019.
URL: https://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/osoblyvosti-prytyagnennya-likariv-do-kryminalnoyi-vidpovidalnosti-/

Sych Oleksandr Viktorovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Chorna Alina Hennadiyevna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

CHARACTERISTICS OF GROUNDS FOR CRIMINALLY RESPONSIBILITY OF A CERTAIN CATEGORY OF PERSONS

***Abstract:** the work examines the general concept of criminal responsibility, special grounds for prosecution, separate categories of persons subject to responsibility.*

***Keywords:** extra-criminal liability, separate categories of persons, Criminal Code of Ukraine, punishment, minor, doctor, judge.*

УДК 343.2/.7

Спицька Аліна Олександрівна

курсант 2 курсу навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Чорна Аліна Геннадіївна

старший викладач кафедри кримінального права
та кримінології, капітан поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

***Анотація:** в даній роботі розглянуто яке місце займає об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення для його кваліфікації.*

***Ключові слова:** склад кримінального правопорушення, ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення, кримінальне правопорушення.*

Відомо, що склад кримінального правопорушення містить в собі чотири елементи, такі як: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона. Кожен з них відіграє важливу роль при кваліфікації того чи іншого проступку або злочину. Але зараз ми проаналізуємо лише один із цих елементів, а саме об'єктивну сторону кримінального правопорушення і яке місце вона займає при його кваліфікації, як її ознаки впливають на призначення покарання судом.

В який час, в якому місці або яким способом було скоєно те чи інше кримінальне правопорушення – на такі питання відповідає об’єктивна сторона. З кримінально-процесуального погляду ці та інші факультативні ознаки об’єктивної сторони мають велике значення, оскільки важливо максимально точно встановити в яку годину і хвилину доби було скоєно суспільно-небезпечне діяння, конкретну адресу його скоєння.

В деяких диспозиціях статей Особливої частини Кримінального кодексу України[1] законодавець вказує, які факультативні ознаки набувають основного значення. Взяти за приклад диспозицію статті 190 Кримінального кодексу України «Шахрайство», де зазначається, що правопорушник повинен заволодіти майном або придбати право на майно шляхом обману чи зловживанням довіри [1]. Тобто, якщо злочинець не використовував ні обман, ні зловживання довірою для досягнення своїх цілей – таке кримінальне правопорушення неможливо класифікувати як шахрайство. Отже, в цій статті основною ознакою, окрім суспільно-небезпечного діяння, також виступає і спосіб вчинення кримінального правопорушення.

Слід зазначити, що саме завдяки об’єктивній стороні у нас є можливість визначити, яка поведінка особи вважається кримінально-протиправною. В статтях Особливої частини Кримінального кодексу України [1] зазначено конкретні прояви такої поведінки. З цього слідує ще одна особливість об’єктивної сторони, а саме те, що її ознаки дозволяють розмежувати склади кримінальних правопорушень від складів адміністративних правопорушень.

Характер діяння, спосіб його вчинення, місце, час, обстановка вчинення кримінального правопорушення, тяжкість суспільно небезпечних наслідків, що настали, є найважливішими показниками суспільної небезпечності як соціальної властивості кримінального правопорушення [2, с. 110]. Тож впливає на вид і міру покарання, що призначається судом, адже її ознаки дозволяють визначити ступінь тяжкості суспільно-небезпечного діяння (дії чи бездіяльності) особи.

Виступає головним критерієм розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень. При цьому до уваги приймаються як обов'язкові, так і факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення [3, с. 163]. Візьмемо за приклад статтю 185 Кримінального кодексу України «Крадіжка» і статтю 186 Кримінального кодексу «Грабіж», які відрізняються між собою за способом вчинення кримінального правопорушення, оскільки крадіжка являє собою таємне викрадення чужого майна, а грабіж являється відкритим викраденням особою чужого майна.

Як висновок можна зазначити, що об'єктивна сторона являється основним елементом складу кримінального правопорушення і за її відсутності, неможливе і саме кримінальне правопорушення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний кодекс України
2. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник/, Баулін Ю.В. В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Харків: Право, 2018. 456 с.
3. Митрофанов І. І. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник /. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О. В.», 2009. 646 с.

Spytska Alina Olexandrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Chorna Alina Hennadiyevna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**IMPORTANCE OF OBJECTIVE SIDE
FOR QUALIFICATION OF A CRIMINAL OFFENSE**

***Abstract:** in this work, the objective side of the composition of a criminal offense for its qualification is considered.*

***Keywords:** composition of a criminal offense, signs of the objective side of a criminal offense, criminal offense.*

УДК 347

Тутова Вікторія Володимирівна

курсант навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Мітусова Катерина Сергіївна

викладач кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ГЕНДЕРНЕ ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО:
РІВНІСТЬ ПЕРЕД ЗАКОНОМ ДЛЯ ВСІХ**

Анотація: роз'яснено проблеми гендерної рівності в рамках цивільного права, забезпечення рівності громадян перед законом.

Ключові слова: гендер, рівність перед законом, цивільне право.

Однією з найважливіших складових будь-якої демократичної суспільної системи є рівність перед законом. У сучасному світі ця рівність не може бути повноцінною, якщо вона не враховує різних гендерних ідентичностей. Гендерне цивільне право - це система норм і правил, яка гарантує рівність перед законом для всіх, незалежно від їхньої гендерної ідентичності. [1]

Гендерне цивільне право - це дуже широкий термін, який охоплює різні сфери права, від шлюбу та розлучення до спадкування та права на власність. Ці норми повинні забезпечувати рівність перед законом для всіх людей, незалежно від їхньої гендерної ідентичності. Це означає, що всі люди повинні мати рівний

доступ до права на шлюб, розлучення, спадковість та інші права, що передбачені цивільним правом. [2]

Одним із найбільших викликів для гендерного цивільного права є забезпечення рівних прав для людей з різними гендерними ідентичностями, зокрема для трансгендерних осіб. Це означає, що гендерне цивільне право повинне визнавати гендерну самоідентифікацію та гарантувати рівність перед законом для всіх людей, незалежно від їхньої статевої приналежності. Наприклад, у багатьох країнах, включаючи США, було прийнято закони, що дозволяють трансгендерним людям змінювати своє ім'я та статевий запис на документах, таких як посвідчення особи чи водія. Це дає їм можливість відчувати себе більш захищеними та забезпечує рівність перед законом з іншими громадянами. [5, с. 44]

До інших проблем, які можуть виникати у гендерному цивільному праві, належать дискримінація на основі гендерної ідентичності та стереотипні уявлення про гендерні ролі. [3] Наприклад, деякі країни можуть мати закони, які дозволяють чоловікам спадкувати більше майна, ніж жінкам. Це створює нерівність та дискримінацію на основі гендеру та перешкоджає досягненню повної рівності перед законом.

Гендерне цивільне право також може впливати на розуміння шлюбу та родинних стосунків. Наприклад, в багатьох країнах шлюб визнається лише між чоловіком та жінкою, що забороняє одностатеві шлюби та створює нерівність перед законом. Гендерне цивільне право повинне забезпечувати рівність та права для всіх сімей, незалежно від складу та гендерної ідентичності її членів. Гендерне цивільне право має велике значення для забезпечення рівності перед законом для всіх громадян. Воно повинне гарантувати рівність та захищати права трансгендерних та інших людей з різними гендерними ідентичностями. Гендерна рівність є фундаментальним принципом демократичного суспільства, і гендерне цивільне право повинне гарантувати його захист та дотримання.

Важливо підкреслити, що реалізація гендерної рівності передбачає не тільки визнання прав трансгендерних та нетрадиційних гендерних ідентичностей, але і боротьбу з гендерними стереотипами та нерівностями в усіх сферах життя. Наприклад, розрізняти між "чоловічими" та "жіночими" професіями, визначати різний розмір зарплати залежно від гендеру, або забороняти жінкам виходити заміж у вагітному стані - все це є проявами гендерної дискримінації, яка перешкоджає досягненню повної рівності перед законом.

У багатьох країнах світу вже здійснюється робота щодо зміни гендерного цивільного права для забезпечення рівності перед законом для всіх. Наприклад, в країнах Європейського Союзу було прийнято «Директиву про заборону дискримінації на підставі гендеру у різних сферах життя», що має на меті забезпечення рівної обробки жінок та чоловіків у громадянському житті, праці та соціальних справах. [2]

Україна також працює над покращенням гендерного цивільного права. У 2020 році була прийнята «Національна стратегія з рівності жінок та чоловіків на 2021-2025 роки», яка містить завдання щодо усунення дискримінації на основі гендеру та забезпечення рівності перед законом для всіх громадян. [3,4]

Отже, гендерне цивільне право має велике значення для забезпечення рівності перед законом для всіх громадян. Воно повинне гарантувати рівність прав та можливостей для жінок та чоловіків, а також для трансгендерних та нетрадиційних гендерних ідентичностей. Це забезпечить кращі умови для розвитку суспільства та створення більш справедливого та гуманного світу.

Наступним кроком у забезпеченні гендерної рівності перед законом є не тільки прийняття відповідних законодавчих актів, але і їх ефективна реалізація та впровадження в практику. Для цього необхідно забезпечувати доступ до правової допомоги та підтримки для тих, хто стикається з дискримінацією на основі гендеру, а також проводити інформаційну та освітню роботу щодо гендерних

Загалом, забезпечення рівності перед законом для всіх громадян, незалежно від гендеру, є однією з головних задач сучасного суспільства. Це можливо досягнути шляхом покращення гендерного цивільного права та його ефективної реалізації. Така робота є важливим кроком до створення справедливого та рівноправного світу для всіх людей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Марценюк Т. Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали. – К.: МФ «Відродження», 2019. – 28 с.
2. Гендерна рівність, ООН // <http://www.un.org.ua/ua/nasha-robota/gender>
3. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р., 2866-IV <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
4. Закон України «Про засади запобігання і протидії дискримінації в Україні» від 6 вересня 2012 року, 5207-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
5. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. – К.: Основи, 2017. – 256 с. 15. Марценюк Т. Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики. – К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2015. – 44 с.

Tutova Viktoriia Volodymyrivna
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:
Mitusova Kateryna Serhiivna
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

GENDER CIVIL LAW: EQUALITY BEFORE THE LAW FOR ALL

Abstracts: the problems of gender equality within the framework of civil law, ensuring equality of citizens before the law are explained.

Keywords: gender, equality before the law, civil law.

УДК 343.1

Фісун Наталія Олександрівна

курсант 3-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права

та кримінології, капітан поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**КВАЛІФІКАЦІЯ ТА ВІДМЕЖУВАННЯ ВБИВСТВА МАТІР'Ю
СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ (СТ.117 ККУ)
ВІД ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ (Ч.3 СТ.135 ККУ)**

***Анотація:** на основі кримінально-правових приписів та наукової літератури досліджено правильну кваліфікацію, а також для точного розуміння змісту кримінального правопорушення, передбаченого статтею 117 КК, було проведено його відмежування від кримінального правопорушення, яке передбачене в ч.3 ст. 135 КК. Залишення в небезпеці, вчинене матір'ю стосовно новонародженої дитини, якщо воно спричинило смерть або інші тяжкі наслідки дуже схоже до вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини, проте їхні склади все ж розмежовуються.*

***Ключові слова:** новонароджена дитина, залишення в небезпеці, вбивство, післяпологовий стан.*

Право на життя, яке закріплене на міжнародному та регіональному рівнях, є природним та невід'ємним правом людини. Відповідно до ст. 27 Конституції України нам відомо, що ніхто не може бути свавільно позбавлений

життя, а обов'язком держави є захист життя кожної людини незалежно від її віку, статі, раси, майнового стану тощо [1]. У 1924 році Женевська декларація прав дитини наголосила, що діти, внаслідок їхньої фізичної та розумової незрілості, потребують спеціальної охорони й піклування, зокрема відповідного правового захисту як до, так і після народження [2]. З метою реалізації цього положення та захисту життя дитини від протиправних посягань в ст. 117 КК передбачено кримінальну відповідальність за умисне позбавлення життя матір'ю своєї новонародженої дитини. З однієї сторони, очевидно високою є ступінь суспільної небезпечності цього кримінального правопорушення, оскільки воно посягає на таку соціальну цінність як життя дитини, але з іншої – воно з огляду на санкцію визнається нетяжким злочином.

Відмежування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 117 КК України, від залишення в небезпеці матір'ю своєї новонародженої дитини, що призвело до її смерті або інших тяжких наслідків, якщо матір дитини не перебувала в обумовленому пологами стані (ч. 3 ст. 135 КК України) має велике практичне значення.

У ст. 117 та ч. 3 ст. 135 КК України потерпілим є новонароджена дитина, тому необхідно чітко розуміти, з якого моменту починається життя людини, а саме її кримінально-правова охорона. Остапенко Л.А. зазначає, що в кримінально-правовій літературі останніх років початком життя людини вважають початок фізіологічних пологів [3, с. 114].

Таким чином, неважливо, що новонароджена дитина ще не розпочала самостійного позаутробного життя і навіть ще не відокремлена від утроби матері. Це означає, що життя новонародженого під час його вилучення з тіла матері вже охоплюється кримінальним законодавством, а умисел умертвити дитину під час пологів має визнаватися вбивством.

Об'єктивна сторона аналізованого кримінального правопорушення характеризується як самим діянням (удушення, спричинення смертельних ран, позбавлення життя потерпілого), так і бездіяльністю (відмова від годування), а

також причинним зв'язком між діянням та наслідком. Діяння в складі цього кримінального правопорушення характеризує поведінку суб'єкта, тобто матері і може проявлятися у двох формах: дії та бездіяльності. Зауважимо, що, як ми вже зазначали, мова йде не лише про вбивство новонародженого після відділення плоду від тіла матері, а й про вбивство дитини, яка ще не розпочала самостійного позаутробного життя (наприклад, травмування якоїсь частини тіла, яке потягло смерть новонародженої дитини до початку дихання).

Аналізуючи об'єктивну сторону цього кримінального правопорушення, необхідно звернути увагу на визначення проміжку часу, протягом якого вчиняється діяння, передбачене ст.117 КК. У диспозиції цієї статті як час визначається вчинення вбивства під час пологів або відразу після пологів. Це пов'язане з тим, що під час пологів та деякий час після них жінка знаходиться в особливому фізичному та психічному стані, який послаблює її здатність повністю усвідомлювати свої дії та керувати ними [4].

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 135 КК України, характеризується подібними ознаками, що й в умисному вбивстві матір'ю своєї новонародженої дитини, але діяння в зазначеній статті виражається виключно у формі бездіяльності [5, с. 87]. Наслідками злочинного діяння може бути не лише спричинення смерті дитині, але і настання інших тяжких наслідків (наприклад, тяжких тілесних ушкоджень). Як приклад, якщо жінка, залишаючи дитину в холодній кімнаті або на вулиці, свідомо не вчиняє певних необхідних дій для запобігання настанню смерті від переохолодження і за наявності реальної можливості вчинити ці дії (наявність обов'язку піклуватися про власну дитину витікає з сімейно-родинних відносин), то таке діяння вочевидь слід розглядати як вбивство шляхом бездіяльності.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що лише за допомогою ознак об'єктивної сторони не можливо чітко відмежувати умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини від залишення такої дитини в небезпеці.

Тому, у цій ситуації слід більш детально розглянути суб'єктивні ознаки вказаних кримінальних правопорушень.

У ст.117 КК має місце спеціальний суб'єкт. Таким суб'єктом може бути чотирнадцятирічна осудна особа, яка є рідною або сурогатною матір'ю потерпілої дитини. Поняття «матір» у цій статті пов'язано з фактом народження жінкою виношеної нею дитини. Співучасники у вбивстві матір'ю своєї новонародженої дитини несуть відповідальність за відповідною частиною ст. 27 і п. 2 ч. 2 ст. 115 КК (за відсутності інших кваліфікуючих ознак), бо ті обставини, на підставі яких пом'якшується відповідальність матері, на них не поширюються [5].

Щодо залишення в небезпеці матір'ю своєї новонародженої дитини (ч. 3 ст. 135 КК України), то суб'єктом цього кримінального правопорушення є особа, яка досягла 16-річного віку і, яка в свою чергу зобов'язана піклуватися про новонароджену дитину, яка перебуває в небезпечному стані або особа, яка своїми діями поставила потерпілого в небезпечне для життя становище.

Відповідно до порівняння вищесказаного, можна зробити висновок, що головна різниця між суб'єктами цих складів кримінальних правопорушень полягає у тому, що для кримінального правопорушення, передбаченого ст. 117 КК України, в порядку ч. 2 ст. 22 КК України, встановлений знижений вік кримінальної відповідальності, а саме 14 років, а також наявний особливий стан жінки, спричинений пологами, який повинен бути відсутнім у матері, яка вчиняє кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 135 КК України, крім того, кримінальна відповідальність за останнє кримінальне правопорушення може наставати лише з 16-ти років.

Суб'єктивна сторона умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини стосовно самого діяння та наслідків, що настали, характеризується лише виною у формі умислу (прямого або непрямого).

Розглядаючи кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 135 КК України, необхідно зазначити, що його суб'єктивна сторона характеризується

змішаною формою вини. Так, щодо суспільно небезпечного діяння тут може мати місце лише вина у формі прямого умислу, оскільки «завідомість», про яку зазначено у диспозиції ч. 1 ст. 135 КК, означає, що винний усвідомлює, що інша особа, знаходиться в небезпечному для життя стані, що він зобов'язаний і має можливість надати їй допомогу, але відмовляється від цього [6].

З огляду на викладене можна зробити висновок, що принципова відмінність між розглядуваними злочинами полягає, на нашу думку, в суб'єктивній стороні, а саме у ставленні винного до настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді смерті новонародженої дитини. Таким чином, вчинивши правопорушення, передбачене ст. 117 КК України мати бажав настання суспільно небезпечних наслідків, тобто смерті новонародженого (прямий умисел), або не бажав, але свідомо допускає настання таких наслідків (непрямий умисел). А враховуючи небезпеку залишення новонародженого, можна зробити висновок, що жінка не має умислу на настання смерті дитини, більш того, зазвичай вона розраховує на певні обставини, які, на її думку, унеможливляють настання цих наслідків (кримінальна самовпевненість), або не передбачає можливості настання суспільно небезпечних наслідків своїх дій у вигляді смерті новонародженого, хоча повинна була і могла це передбачити (кримінальна необережність).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.04.2023)
2. Geneva Declaration of the Rights of the Child, 1924. URL: <https://www.humanium.org/en/text-2/> (дата звернення: 10.04.2023)
3. Остапенко Л. А. Відмежування умисного вбивства від завідомого залишення без допомоги матір'ю своєї новонародженої дитини. Підприємництво, господарство і право. 2003. № 1. С. 113–117.

4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 12.09.2020 р. № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.04.2023)
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т./за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Право, 2013. Т. 2: Особлива частина.
6. Шевченко О. В. Кримінальна відповідальність за вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 215 с.

Fisun Natalia Oleksandrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**QUALIFYING & DISTINGUISHING MURDER
OF HER NEWBORN CHILD BY A MOTHER
(ART. 117 CRIMINAL CODE OF UKRAINE)
FROM LEAVING IT IN DANGER
(PART 3 ART. 135 CRIMINAL CODE OF UKRAINE)**

***Abstract:** on the basis of criminal law prescriptions and scientific literature, the correct qualification was investigated, and in order to accurately understand the content of the criminal offense provided for in Article 117 of the Criminal Code, it was distinguished from the criminal offense provided for in Part 3 of Art. 135 of the Criminal Code. Leaving a newborn child in danger by a mother, if it causes death or other serious consequences, is very similar to the mother killing her newborn child, but their composition is still demarcated.*

***Keywords:** newborn child, abandonment in danger, murder, postpartum condition.*

УДК 34

Цапович Валерія Андріївна

курсант 2-го курсу

ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Логінова Марина Вікторівна

викладач кафедри цивільного права та процесу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ

***Анотація:** запровадження в законодавство такого інституту, як «спільний заповіт подружжя», є з одного боку дуже позитивним явищем, оскільки розширює спадкову правоздатність громадян, але з іншого боку створює певні протиріччя як для діяльності нотаріусів, так і для діяльності судів. Тому, на мою думку, даний інститут потребує подальшого законодавчого реформування та внесення відповідних змін.*

***Ключові слова:** заповіт подружжя, правовідносини, волевиявлення, спадкування, майно.*

Відповідно до статті 1243 ЦК подружжя має право скласти спільний заповіт щодо майна, що належить їм на праві спільної власності. Особливості даного заповіту впливають з правової форми та основ правовідносин. Правовий склад заповіту подружжя розкривається скріпленням рівноправним поєднанням майнових прав, інтересів і бажань двох осіб – чоловіка та дружини [1].

Спільність спадкових інтересів та спільність волевиявлення осіб полягають у єдиному підході до визначення спадкоємців, оскільки ч. 2 ст. 1243 ЦК України передбачено спадкування майна подружжя після смерті останнього з них особами, визначеними в заповіті. Цим заповітом закріплюється принцип свободи та спільного волевиявлення подружжя в рамках зареєстрованого шлюбу. Спільне волевиявлення виявляється станом заповіту та відношенням осіб до майбутнього спадкоємця. А оскільки свобода вибору спадкоємця збігається, то це їх справжнє бажання, їх власне переконання та їх особисті стосунки зі спадкоємцем свого майна [2, с.76].

Вирішальне юридичне значення для посвідчення заповіту подружжя має встановлення того, що особи, які звернулися з проханням про посвідчення заповіту, є подружжям. Подружжя, на даному етапі розвитку законодавства, означає пару - чоловіка і жінку.

Термін подружжя міститься у статті 1 Сімейного кодексу України (далі – СК) [3]. Факт шлюбних відносин посвідчується нотаріусом на підставі свідоцтва про шлюб, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Підставою для виникнення правовідносин, пов'язаних із посвідченням заповіту, є дії людей нормативного, вольового, індивідуального або навіть персоніфікованого характеру, передбачені нормами ЦК.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про нотаріат» до нотаріальних дій, що вчиняються нотаріусами, відноситься посвідчення правочинів, одним з яких є заповіт. У главі 3 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України визначено реквізити посвідчення та заповіту подружжя.

Основними характеристиками заповіту подружжя є: особливість складу предмета (об'єднує волевиявлення двох осіб одночасно); безперервність самого спадкового правовідношення (початковий момент виникнення правових спадкових правовідносин, часова відокремленість); захист прав другого з подружжя (накладення заборони на продаж за ч. 2 ст. 1243 ЦК), та документально підтверджене право власності на майно подружжя [2, с.95].

Заповіт подружжя набуває сили, коли він складений з певною метою і щодо певного об'єкта. Відповідно до ч.1 ст. 1243 ЦК України подружжя може скласти спільний заповіт відносно майна, що належить їм на праві спільної власності, тобто набуте за час шлюбу або створене спільною працею подружжя, інше майно, належність якого відбувається до набуття права спільної власності подружжя за згодою сторін, наприклад за договором дарування. Крім цих двох умов, для дійсності заповіту подружжя необхідна ще одна умова, а саме спільне волевиявлення дружини та чоловіка щодо розпорядження майном. Однак, це частково порушує традиційні уявлення про заповіт як особисту справу, коли особа на власний розсуд визначає долю свого майна, оскільки відповідно до статті 1233 ЦК України заповіт є особистим розпорядженням особи у разі смерті. Тому, заповіт подружжя, певною мірою, є виключенням із правил щодо цивільно-правового регулювання заповіту та має власні особливості [4, с.211].

Ще одним дуже важливим моментом є те, що згідно ч. 3 ст. 1243 ЦК України за життя дружини та чоловіка кожен з них має право відмовитися від спільного заповіту [4, с.227].

Погоджуємося з думками Кучерук К.І., Босак К.С., які вважають, що заповіт подружжя певною мірою обмежує права та обов'язки спадкоємців. Завдяки аналізу норм, передбачених законом, можна зробити висновок, що правила про обов'язкову участь у спадкуванні не поширюються на відносини, що виникли за волевиявленням подружжя, а саме:

1) у ч. 2 ст. 1243 ЦК України у разі смерті одного з подружжя участь у праві спільної власності переходить до другого з подружжя, який пережив. Це свідчить про відсутність у даному випадку відкриття правонаступництва, яке логічно пов'язане з виникненням права обов'язкової частки. Активи та майно просто переходять від одного подружжя до іншого поза правилами спадкуванні, так що спадкоємці першого з подружжя не набувають права спадкуванні;

2) у разі смерті останнього з подружжя право на спадкуванні мають особи, визначені подружжям у заповіті. Закон не говорить про те, що після смерті

останнього з подружжя спадщина відкривається або спадкування завершується, лише передбачено, що за бажанням подружжя майно успадковують лише зазначені в ньому особи [5].

Ю.О. Заїка також зазначає проблему, що частина спадщини, на яку складено спільний заповіт подружжя, залишається безстроковою після смерті одного з подружжя та накладення заборони власності згідно з вимогами ЦК, якщо особа, визначена спадкоємцем у заповіті, також помре. Автор вважає, що в цьому випадку заборона на право власності повинна бути знята, а тому з подружжя, хто пережив, буде надана можливість розпоряджатися таким майном на загальних підставах. Частка спадкового майна залишається невизначеною законом у разі визнання одного з подружжя недієздатним, а другого - розірвання шлюбу. При складанні спільного заповіту подружжя не повинно бути обмеження прав обов'язкових спадкоємців, про існування яких подружжя може не знати на момент складання заповіту [6, с.83].

Тому запровадження в законодавство такого інституту, як «спільний заповіт подружжя», є з одного боку дуже позитивним явищем, оскільки розширює спадкову правоздатність громадян, але з іншого боку створює певні протиріччя як для діяльності нотаріусів, так і для діяльності судів. Тому, на нашу думку, даний інститут потребує подальшого законодавчого реформування та внесення відповідних змін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Маслов А.М. Проблемні питання реалізації заповіту подружжя в спадковому праві. URL: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=685&language=ua (дата звернення 24.09.2022)
2. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. О.В. Дзера, Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін; за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. 2-е вид., допов. і перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2004. Кн. 2. 640 с.
3. Сімейний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21–22. Ст. 135.

4. Спадкування за законодавством України. Коментар. Судова практика. Є.О. Рябоконт, С.Я. Фурса, Ю.О. Заїка, М.М. Дякович, Т.О. Ариванюк та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ. : Юрінком Інтер, 2009. 352 с.
5. Кучерук К.І. Правові проблеми складання та виконання заповіту подружжя в Україні. URL: <http://www.pravoznaves.com.ua/period/article/11285/%CA> (дата звернення 24.09.2022)
6. Заїка Ю.О. Спадкове право : навчальний посібник. Ю.О. Заїка, Є.О. Рябоконт ; за ред. О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 352 с.

Tsapovich Valery Andriivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Loginova Maryna Viktorivna

teacher of the Department of Civil Law and Procedure
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

LEGAL PROBLEMS REGULATION OF WIFE'S WILL

***Abstract:** the introduction into legislation of such an institution as the "joint will of spouses" is, on the one hand, a very positive phenomenon, as it expands the hereditary legal capacity of citizens, but on the other hand, it creates certain contradictions both for the activity of notaries and for the activity of courts. Therefore, in my opinion, this institute needs further legislative reform and the introduction of appropriate changes.*

***Keywords:** spouse's will, legal relations, expression of will, inheritance, property.*

УДК 343.6

Щербина Дар'я Віталіївна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

капітан поліції старший викладач кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОХ БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВА НОРМАЛЬНОГО
ФУНКЦІОНУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА**

***Анотація:** громадська безпека є складовою національної безпеки, а тому питання її забезпечення завжди знаходяться у центрі уваги суспільства та науковців. У даній роботі розглянуто кримінально – правове забезпечення громадської безпеки Національною поліцією.*

***Ключові слова:** громадська безпека, протиправні діяння, воєнний стан, тероризм.*

Громадська безпека - захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини та громадянина від протиправних посягань, надзвичайних ситуацій, які створюють загрозу спричинення шкоди життю, здоров'ю та майну значної кількості осіб [1]. Забезпечення громадського порядку в Україні є важливим фактором нормальної життєдіяльності суспільства. Безпека суспільства – головне завдання будь-якої правової держави. Як правильно зазначає О. А. Корнієвський, це «одна з найважливіших умов існування та розвитку громадянського суспільства...» [2, с. 103]. Функція

охорони громадського порядку від кримінально - протиправних посягань забезпечується працівниками поліції.

Кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки законодавець приділив IX розділ Основної частини Кримінального кодексу України, таким чином, продемонструвавши рішучість у забезпеченні прав і свобод людини, серед яких безпечне функціонування суспільства поставлене в Україні на провідне місце. Також це підтверджує міжнародними зобов'язаннями, які ратифікувала Україна: Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод (в якій 4 рази згадується необхідність захисту громадської безпеки); Міжнародною конвенцією ООН про боротьбу з фінансуванням тероризму; Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму та багатьма іншими актами міжнародного характеру. Результатом ратифікації цих важливих Конвенцій стало не тільки підкреслення перед міжнародною спільнотою прихильності України щодо здійснення нею заходів із забезпечення громадської безпеки, а й відповідне постійне удосконалення кримінально-правового забезпечення охорони громадської безпеки від нових посягань, що в останні десятиріччя стали в Україні та світі помітним негативним трендом.

Як не прикро, але слід зауважити, що в Україні кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки мають достатню поширеність. Необхідність боротьби з кримінальними правопорушеннями цієї групи зумовлюється специфікою їх спрямованості на безпеку багатьох осіб та застосуванням зброї, боєприпасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, радіоактивних матеріалів та інших предметів, що становлять високий рівень загальної та індивідуальної небезпеки.

Наукове дослідження основних кримінологічних показників кримінальних правопорушень проти громадського порядку є одним із найбільш вдалих методів визначення характеру і ступеня їх суспільної небезпечності, що дає змогу вивчити причини та розробити науково обґрунтовану концепцію заходів щодо їх запобігання. З метою отримання найбільш достовірних даних

сучасна правова наука спирається здебільшого на кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аспекти такої особистості, які є важливим фактором у питаннях попередження злочинності та характеристики кримінальних правопорушень у цілому [3, с. 88]. Таким чином постійний науковий інтерес зумовлюється викликами сучасності: введенням військових дій на території України, нестабільної економічної системи, саме ці фактори що підштовхують окремих осіб або їх групи до вчинення терористичних кримінальних правопорушень, незаконного обігу небезпечних для суспільства предметів.

Зараз, в умовах воєнного стану на території України значно збільшилась кількість осіб, що мають вогнепальну зброю, вибухові речовини та пристрої - на жаль це супроводжується наслідками негативного характеру для громадськості. Тому зараз в Україні, з нашої точки зору, наявна необхідність у запровадженні спеціальної кримінально-правової норми, що передбачала б підвищену відповідальність за неналежне виконання обов'язків щодо охорони зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв.

Щодня у всьому світі відбуваються терористичні акти, які порушують невідчужувані права людей та завдають великої матеріальної шкоди їх життю, здоров'ю та свободам. В Україні, на жаль, збільшились випадки тероризму у зв'язку з загостренням криміногенної ситуації в наслідок введення воєнного стану. Протидія організованим злочинним формуванням є одним з основних напрямів кримінально-правової політики держав, що неодноразово підкреслюється в міжнародних нормативно-правових актах.

На сьогодні в Україні ідуть інтенсивні пошуки шляхів європейської інтеграції щодо створення надійної системи національної безпеки і оборони, а також ефективної протидії злочинності. І тільки з урахуванням останніх доробок юридичної науки, за умов тісної співпраці теоретиків та практиків та відкритості перед міжнародною спільнотою є можливим глибокий аналіз існуючих проблем,

що сприятиме подальшому розвитку теорії кримінального права та практики його застосування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Постанова, Порядок від 22.05.2019 № 507, «Громадська безпека». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ТМ062967>
2. Лизогуб Я. Г. Науковий нарис законодавчих прогалин у злочинах терористичної спрямованості. Юридична Україна. 2019. № 1–2. С. 42–46
3. Голина В. В., Маршуба М. О. Криминологическая характеристика личности несовершеннолетнего корыстно-насильственного преступника в Украине : монография. Харьков : Право, 2014. 280 с.

Shcherbina Daria Vitaliivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

CRIMINAL-LEGAL PROVISION OF PROTECTION OF PUBLIC SAFETY AS COMPONENT OF NORMAL FUNCTIONING OF SOCIETY

***Abstract:** public safety is a component of national security, and therefore issues of its provision are always in the center of attention of society and scientists. This work examines the criminal and legal provision of public safety by the National Police.*

***Keywords:** public security, illegal acts, martial law, terrorism.*

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА (FIRE TRAINING)

УДК 355/359

Щербина Дар'я Віталіївна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Каліман Максим Романович

старший лейтенант поліції, викладач кафедри ТСП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ МВС В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

***Анотація:** реалії сьогодення диктують нам нові правила підготовки висококваліфікованих поліцейських, які на жаль, пишуться «власною кров'ю». Тому важливо як ніколи, зосередитись на важливості вогневої підготовки для курсантів МВС.*

***Ключові слова:** вогнева підготовка, воєнний стан, Закон України «Про національну поліцію».*

Поліція під час виконання повноважень визначеним Законом України «Про Національну поліцію», уповноважена застосовувати заходи примусу, серед яких – застосування вогнепальної зброї. Враховуючи умови сьогодення, значно зросла кількість злочинів пов'язаних із використанням вогнепальної зброї, при цьому, досить часто зброя використовується саме проти поліцейських. Отже, бачимо, що однією з найважливіших складових висококваліфікованого працівника поліції є вогнева підготовка.

Основним напрямком вогневої підготовки є пошук ефективних методів щодо удосконалення вмінь та навичок, спрямованих на приведення якості професійної підготовки до сучасних вимог. Особливість вогневої підготовки курсантів полягає в ефективному плануванні навчального часу, матеріальному забезпеченні та методикі викладача [1, с. 317]. В процесі навчання вогневої підготовки у майбутніх офіцерів поліції повинні формуватися: інтерес до вогнепальної зброї та впевненість у її володінні та використанні, фізична витривалість і морально-психологічна підготовка при її застосуванні.

Вкрай важливим при підготовці курсантів МВС є психологічний аспект. Досить часто поліцейські виявляються психологічно не готовими до дій в екстремальних ситуаціях в умовах воєнного стану, що на жаль, приводить до фатальних наслідків. Формування професійно – психологічної підготовки повинно здійснюватись у двох напрямках: вивчення правових аспектів застосування спеціальних засобів або вогнепальної зброї й набуття навичок поведіння зі зброєю у складних тренувальних умовах з елементами несподіванки.

На нашу думку, для вдосконалення та розвитку навичок курсантів МВС, а також для наближення заняття до реальних умов, та моделювання навичок застосування вогнепальної зброї необхідна організація між кафедральних занять спільно з викладачами тактичної та фізичної підготовки. Такий хід заняття передбачає комплексно – імітаційне моделювання діяльності майбутніх поліцейських в різних умовах, що відбуваються в реальній правоохоронній системі. Таке моделювання ситуацій стимулює самостійність курсантів, дає простір для самовираження.

Разом із тим вважаємо, що при підготовці курсантів МВС важливим є набуття навичок щодо володіння вогнепальною зброєю саме в екстремальних умовах, які зараз диктує воєнний стан. Тому необхідно використовувати психологічні, технічні та тактичні тренування швидкісної стрільби в умовах, наближених до бойових, доводити їх до автоматичного виконання під час

використання мультимедійних тирів зі звуковими ефектами, де моделюються певні ситуації виконання пострілу у скрутних обставинах, після психологічного та фізичного навантаження.

Також варто наголосити на наступний складник вогневої підготовки , а саме тактичне переміщення на зустріч противнику та введення вогню в русі. Під час екстремальної ситуації у більшості випадків вогонь доводиться відкривати в русі. Можлива також така ситуація, коли стрілець захоче наступати на супротивника в агресивній манері, бажаючи обмежити його в діях, або уразити його в русі, змусити його оборонятися чи висовуватися для виконання пострілу [2].

Отже, вдосконалення методики під час підготовки майбутніх офіцерів поліції полягає в поетапному вивченні таких складників. По – перше, ефективне планування навчального часу, матеріальному забезпечення та методики викладача. По – друге, психологічний аспект. Який полягає в негайних, рішучих і високоефективних діях, готовністю до зустрічі з можливою загрозою, здатність до правомірного застосування зброї. По – третє, тактичне переміщення та введення вогню в русі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Воробець Х.О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*: зб. наук. пр. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. 364 с. С. 316–318.
2. Конєв О.Ю. Тактичне переміщення на зустріч противнику та ведення вогню в русі. Роль та місце ОВС в розбудові демократичної правової держави: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 10 квітня 2009 р. Одеса : ОДУВС, 2009. С. 48.

Shcherbina Daria Vitaliivna

cadet of the 3rd year

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Kaliman Maksym Romanovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**FIRE TRAINING OF POLICE CADETS
IN CURRENT CONDITIONS OF MARITAL STATE**

***Abstract:** the realities of today dictate to us new rules for the training of highly qualified police officers, which, unfortunately, are written with "own blood". Therefore, it is more important than ever to focus on the importance of fire training for cadets of the Ministry of Internal Affairs.*

***Keywords:** fire training, martial law, Law of Ukraine of National Police.*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ (PUBLIC ADMINISTRATION)

УДК 327

Червякова Катерина Денисівна

здобувачка вищої освіти кафедри управління та адміністрування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Наумик Антон Сергійович

здобувач вищої освіти кафедри управління та адміністрування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Липовська Наталія Анатоліївна

доктор наук з державного управління,
професор кафедри управління та адміністрування, професор
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ГАЛУЗІ ЮСТИЦІЇ
ТА ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

***Анотація:** в роботі представлені актуальні дослідження деяких аспектів співробітництва України та Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ, зазначено історичні передумови до співробітництва та надані рекомендації щодо можливого покращення взаємодії.*

***Ключові слова:** співробітництво, розвиток, юстиція, Україна, Європейський Союз, справи, угода, економіка, зріст, політика, управління, громадяни, суспільство.*

Стрімкий соціальний, економічний та суспільно-політичний розвиток актуалізує питання співробітництва України та Європейського союзу загалом та в галузі юстиції й внутрішніх справ зокрема. Співпраця ЄС з Україною розпочалася ще у 1991 році, в рік, коли Україна отримала свою незалежність після розпаду Радянського Союзу, а вже у 1994 році була підписана Партнерська угода між Європейським Союзом і незалежною Україною, яка мала на меті співпрацю в різних галузях таких, як: економіка, культура, торгівля, освіта та наука.

Сучасні реалії ведення господарської діяльності людини детермінують необхідність європейського вектору розвитку країни та впровадження новітніх методів та підходів до проєктного управління в системі державних органів України [1, 88], тому й співпраця з іншими суб'єктами міжнародного права має бути спрямована на створення міцних партнерських стосунків, що ґрунтуються на принципах взаємоповаги, демократії та взаємної вигоди в співпраці.

У 2014 році Україна перебувала в періоді активної фази революційних змін, після яких була підписана Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Ця угода, мала на меті зближення нашої держави з європейськими стандартами, цінностями та місіями в різних галузях, включаючи у себе права людини, галузь внутрішніх справ, економіку та сферу юстиції. Одразу після цього, Україна почала реалізовувати заходи, які були вкрай важливі для виконання умов цієї угоди, тобто співпраці з ЄС в галузі юстиції та внутрішніх справ.

На нашу думку, метою співробітництва України та ЄС в галузі юстиції та внутрішніх справ полягає в зміцненні правової державності в країні та підвищення рівня життя людини, забезпечення порядку, безпеки і прав людини. Важливою метою співробітництва визначено утвердження верховенства права та зміцнення відповідних інституцій, зокрема у сфері правоохоронної діяльності та встановлення правосуддя, зміцнення судової системи, гарантування її

незалежності та неупередженості. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки відбувається на основі принципів поваги до прав людини та основоположних свобод [2].

Співпраця України та ЄС в галузі юстиції й внутрішніх справ є вкрай важливою детермінантою інтеграції України в європейське співтовариство. Важливо зазначити й те, що дотримуючись певних аспектів вдосконалення співпраці між Україною та Європейським союзом можна досягти значних успіхів у реформуванні державно-управлінської системи, адже Україна має і надалі продовжувати свою роботу над виконанням реформ та здійсненням гармонізації й адаптації свого законодавства та законодавства ЄС й моделі Європейського суду з прав людини. Окрім того, іншим важливим аспектом є прийняття допомоги з боку ЄС в галузі юстиції та внутрішніх справ, а саме участь в новітніх проектах, в програмах підтримки та надання фінансової допомоги.

Окрім того, співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню соціальних умов України до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя і добробуту населення [3, 108].

Світовий досвід демонструє, що стабільний розвиток сучасної держави повинен спиратися лиш на демократичні засади управління, адже саме вони можуть забезпечувати дієві форми діалогу суспільства та держави. Цікавим аспектом даного питання є й те, що сучасний громадян має на меті не лише пасивно сприймати інформацію, а й здійснювати певний вплив на прийняття державно-управлінських рішень [4, 79], що також підтверджує важливість європейського вектору розвитку держави й посилення співробітництва у різних галузях.

Можемо констатувати, що Україна має й надалі неспинно збільшувати співпрацю з Європейським Союзом, зокрема, для боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та кіберзлочинністю. Окрім того, має відбуватися постійний діалог з державами-членами Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ. Ми маємо на увазі, що Україна має продовжувати брати

активну участь у співпраці з ЄС та показувати свою зацікавленість, зокрема за допомогою організації спільних зустрічей, семінарів, конференцій, симпозіумів, тощо. На нашу думку, дотримуючись цих аспектів у співробітництві з Європейським Союзом наша держава безперечно зазнає успіхів та значного зросту в галузях юстиції та внутрішніх справ та більше наблизиться до європейської моделі суду та стандартів з прав людини.

Таким чином, Україна реалізувала вже значну частину заходів, передбачених Угодою про асоціацію і надалі продовжує свою плідну працю над реалізацією інших пунктів зазначеної угоди. Органічне впровадження в повсякденне буття заходів, які передбачені Угодою про асоціацію дасть Україні можливість збільшити свій соціально-політичний потенціал та економічну конкурентоспроможність, зміцнити та забезпечити демократизацію соціальних процесів та дати впевненість у безпеці своїм громадянам.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Наумик А. С., Сидоренко Н. С. Деякі аспекти проєктного управління в органах державної влади. *Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень* : матеріали V міжнар. наук. конф., м. Київ, 24 лют. 2023 р. С. 88–89.
2. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки. *Представництво України при Європейському Союзі*. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/dialog-u-sferi-yusticiyi-svobodi-ta-bezpeki/spivrobitnictvo-u-sferi-yusticiyi-svobodi-ta-bezpeki> (дата звернення: 09.04.2023).
3. Михайлова Л.І. Євроекономічна інтеграція: навчальний посібник / Л.І. Михайлова, Н.В. Волченко, Т.О. Зінчук, С.М. Кваша – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 136 с.
4. Наумик А. С., Червякова К. Д. Комунікація суспільства та органів державної влади. *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих,*

гуманітарних та точних наук : матеріали II міжнар. наук. конф., м. Дніпро, 17 берез. 2023 р. С. 79–80.

Cherviakova Kateryna Denysivna

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Naumyk Anton Serhiiovych

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific supervisor:

Lipovska Nataliia Anatoliivna

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**SOME ASPECTS OF COOPERATION BETWEEN UKRAINE
AND THE EUROPEAN UNION IN THE FIELD OF JUSTICE
AND INTERNAL AFFAIRS**

***Abstract:** the paper presents current research on some aspects of cooperation between Ukraine and the European Union in the field of justice and internal affairs, outlines the historical preconditions for cooperation and provides recommendations for possible improvement of interaction.*

***Keywords:** cooperation, development, justice, Ukraine, European Union, cases, agreement, economy, growth, politics, governance, citizens, society.*

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

УДК 336.72

Шмідт Роман Тарасович

студент кафедри програмного забезпечення

Львівський національний університет “Львівська політехніка”

(Львів, Україна)

Науковий керівник:

Мельник Наталія Богданівна

кандидат фізико-математичних наук,

старший викладач кафедри програмного забезпечення

Львівський національний університет “Львівська політехніка”

(Львів, Україна)

ВЕБ ДОДАТОК ПОШУКУ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ

***Анотація:** в роботі було виконано аналіз принципів роботи сучасних закладів харчування. Представлено результати дослідження вибірки клієнтів та закладів, стосовно їх потреб та проблем, що у них виникають. Виконано аналіз додатків, що використовуються в даній сфері та їх функціонал. Спроектовано та створено застосунок, що забезпечує рішення наявних потреб.*

***Ключові слова:** заклади харчування, клієнти, аналіз потреб сторін, аналіз додатків, створення веб застосунку.*

Вічні потреби закладів та клієнтів

В сучасному світі вимоги до закладів харчування постійно зростають, а з ними змінюються і проблеми, які виникають у взаємодії з клієнтами. Зростання конкуренції, зміна споживчих уподобань, а також швидкий розвиток технологій

надихають заклади харчування на пошук нових рішень для вирішення цих проблем.

В цій статті ми розглянемо основні потреби та проблеми закладів харчування та їх клієнтів, а також додатки та технології, які намагаються їх вирішити. В результаті буде розглянуто власне рішення у вигляді веб застосунку, що зможе вирішити частину з проблем.

Перш за все було проведено опитування у місті Львів в закладах харчування різних типів: бари, ресторани, швидке харчування, кав'ярні. В результаті оцінки думок персоналу та керівництва 23 закладів було виділено наступні критерії, що можуть бути вирішені програмним забезпеченням:

- Ефективність обслуговування: Заклади харчування прагнуть забезпечити оперативне та ефективне обслуговування клієнтів, щоб забезпечити їх задоволеність і повернення.
- Управління замовленнями: Важливо координувати процес приймання, обробки, виконання замовлень, забезпечуючи хороше обслуговування.
- Менеджмент персоналу: Необхідний правильний розподіл обов'язків.
- Ефективне використання ресурсів: Заклади харчування повинні оптимізувати використання ресурсів.

В свою чергу потенційні відвідувачі закладів, а саме 63 особи, виділили наступні критерії продемонстровані у таблиці нижче.

Таблиця. Потреби споживачів щодо закладів харчування 2023 р.

Критерій	Кількість людей
Бронювання	21
Пошук вільних місць у закладах	17
Пошук закладу за вподобаннями	9
Наявність світла чи укриття під час тривоги	10
Інше	6

Існуючі рішення та їх типи

Перед розглядом власного рішення цього аспекту, слід розглянути вже існуючі типи програмного забезпечення та можливі реалізації.

З типів слід виділити наступні: мобільні додатки для замовлення, системи управління закладами харчування (POS), системи аналізу даних, системи для допомоги планування приготування їжі.

З українських реалізацій можна описати наступні:

- RestoFinder - це додаток, який допомагає знайти найближчі ресторани, кафе та бари. Він містить інформацію таку як: меню, розташування, графік роботи, контакти та відгуки користувачів.

- TableBooking - це мобільний додаток для резервування столиків в ресторанах та кафе. Користувачі можуть вибрати ресторан, обрати дату та час відвідування, а також вказати кількість осіб.

У результаті, сучасні заклади харчування активно впроваджують різні технології та додатки, які допомагають їм вирішувати актуальні потреби та проблеми. Використання цих інструментів дає змогу підвищити ефективність, забезпечити відмінний сервіс та задовольнити різні вподобання клієнтів, що в кінцевому результаті сприяє успіху та розвитку бізнесу.

ResQue

За попереднім аналізом було прийнято рішення про проектування та створення веб застосунку, що призначений вирішити питання черг та бронювань у ресторанах, даючи останнім також зручні інструменти для управління ними з наданням додаткової інформації про заклад, що дозволить легше визначитись куди піти.

Даний продукт є своєрідним симбіозом продуктів, що дають нам інтерфейс або лише для бронювань, або черг, об'єднуючи перше та друге, беручи за приклад кращих представників кожного.

З боку бронювань гарним представником є тайська розробка QueQ, а з боку черг англійський додаток WalkUp. З них обох буде взято кращі їхні елементи та проектні рішення, з подальшим об'єднанням та вдосконаленнями.

Відсутність таких комбінованих рішень, дає можливість вивести на ринок сильного гравця, що зможе, задовільняючи краще, ще й обидві потреби, зайняти легко свою нішу в сфері ресторанного обслуговування.

Користувачі

Загалом є два основні класи користувачів, які можна розділити на подальші підкласи:

- Працівник закладу
- Клієнт

Працівники закладів є обов'язковими користувачами додатку, без якого його повноцінне функціонування неможливе. Вони є постійно задіяними у процесі користування, забезпечуючи постійне оновлення інформації, що опрацьовуватиме клієнт, приймаючи рішення куди піти.

Серед клієнтів, в свою чергу, пріоритетною та перспективною категорією є молодь, оскільки їхнє бажання нового та зацікавлення у подібних технологіях зробить їх основним рушієм до просування додатку у маси та його подальшого розвитку, подібно до того як сталося з Glovo.

Функціонал

Функціонал додатку якщо розглянути його детальніше представляє собою кілька основних систем необхідних до реалізації:

- Бронювання
- Система черг
- Керування чергами та бронюваннями
- Перегляд наявних закладів

Бронювання потребує введення користувачем всіх побажань, кількості гостей та часу, таким чином надсилаючи запит до закладу, що затверджує його та має можливість зручно керувати ними через свій інтерфейс. Те саме стосується і режиму черг, з тією різницею, що ви спостерігаєте за вашим місцем в ній та орієнтуєтесь коли вам слід бути на місці.

Перевага для закладу полягає в можливості комбінування підходів використання обох цих функцій, таким чином використовуючи ту частину функціоналу яка необхідна тоді, коли це виправдано.

Важливо також зазначити саму систему вибору закладу користувачами, де в зручному вигляді показано зображення закладу, короткі відомості, час очікування, доступність черг, відгуки та інше. Все це разом формує цілісний та легкий досвід для користувача так і для закладів.

Шаблони реалізації частини функціоналу ви можете побачити на рис. 1, 2 нижче.

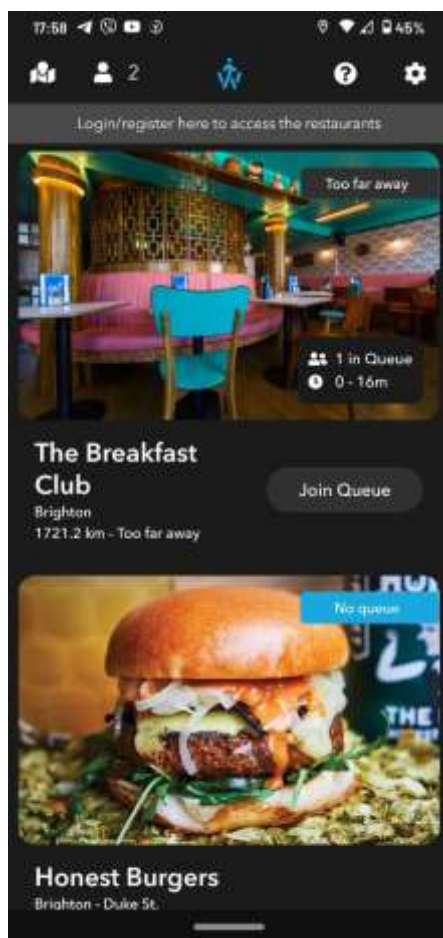

Рис. 1 Приклад користувацького інтерфейсу клієнта

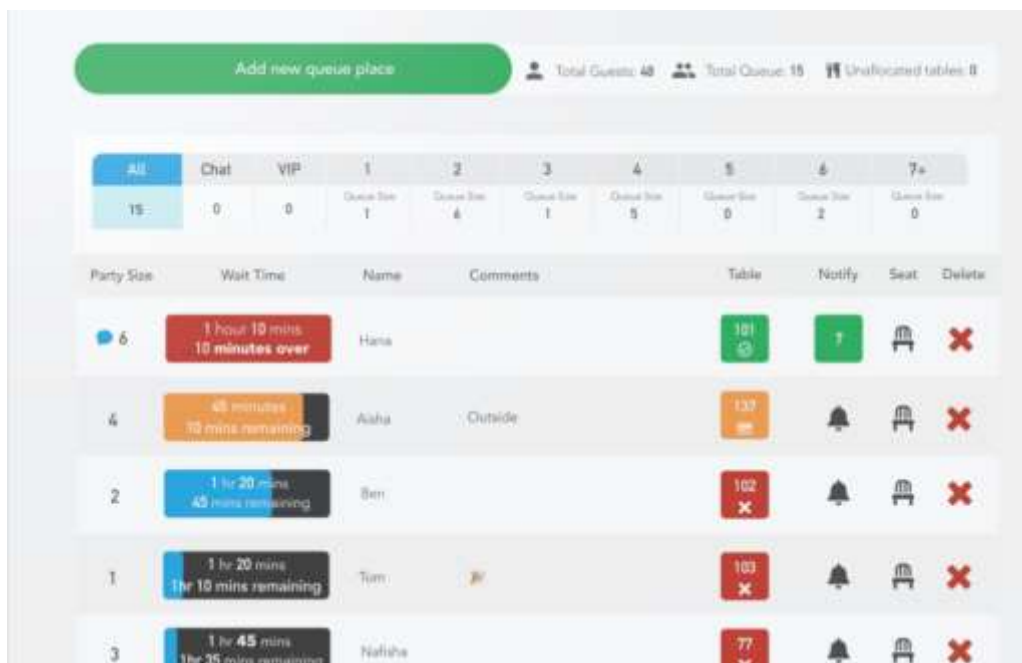

Рис. 2 Приклад користувацького інтерфейсу закладу

Підсумки

Підсумовуючи, сучасні заклади харчування зіштовхуються з рядом викликів та потреб, пов'язаних з адаптацією до змінюваних споживчих вподобань, використанням новітніх технологій та підвищенням ефективності свого бізнесу. В свою чергу користувачі шукають рішення для більшого комфорту та економії часу. ResQue здатен стати комбінованим рішенням, що зможе змінити правила гри для обох сторін та зробити відвідування закладів харчування в рази приємнішими.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Видавництво ACADEM CONFERENCE // <https://academconf.com>

Schmidt Roman Tarasovych

Lviv National University "Lviv Polytechnic"
(Lviv, Ukraine)

Scientific advisor:

Natalia Bohdanivna Melnyk

Lviv National University "Lviv Polytechnic"
(Lviv, Ukraine)

FOOD ESTABLISHMENT SEARCH WEB APPLICATION

***Abstract:** the paper analyzed the principles of operation of modern catering establishments. The results of the research of a sample of clients and institutions are presented in relation to their needs and the problems they have. The analysis of the applications used in this field and their functionality was performed. Designed and created an application that provides a solution to existing needs.*

***Keywords:** food establishments, customers, analysis of parties' needs, analysis of applications, creation of web application.*

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

УДК 35

Наумик Антон Сергійович

здобувач вищої освіти

кафедри управління та адміністрування

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Козубай Інна Віталіївна

старший викладач кафедри міжнародних відносин

та соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

***Анотація:** в роботі представлені актуальні дослідження неформальної освіти, як фактору розвитку сучасної освітньої системи України, здійснено оцінку сучасних соціально-економічних, політичних й інших умов, що обумовлюють розвиток української освіти. Окрім того, в роботі зазначено про важливість державного контролю та нагляду задля забезпечення якості надання освітніх послуг.*

***Ключові слова:** освіта, держава, розвиток, педагогіка, партнерство, студентоцентрованість, інститут, суспільство, соціум, послуга, інновації, фахівець, професія, дисципліна.*

Бурхливі зміни економічного, політичного та соціального становища на території України, обумовлюють зміну векторів розвитку сучасної освітньої системи та впровадження ефективних стратегій державно-управлінської

діяльності в галузі освіти. Актуалізується зазначене питання й сучасними національними та світовими перетвореннями у соціокультурному розвитку суспільства.

Принципи інноваційних підходів у навчанні, безперервності освіти та сприянні розвитку суспільства заклали теоретичну основу розвитку неформальної освіти в Україні, в той час, як необхідність реагувати на виклики сучасності, розвиток міжгалузевих та міждисциплінарних зв'язків у майбутніх фахівців та створення інноваційних професій й дисциплін вплинули та стали підґрунтям для її практичного розвитку.

Важливо зазначити й про концепцію студентоцентрованого підходу. Ця концепція передбачає переорієнтування ринку надання освітніх послуг та зміну акцентів викладання, за якими здобувач освіти має не просто отримувати певні знання, навички та компетенції, а й вміти їх застосовувати у своїй майбутній практичній діяльності [1, 128].

Наразі, у час активних трансформаційних процесів, формальна освіта не здатна повністю та належним чином забезпечувати ринок праці, пізнавальні потреби громадян та швидко адаптуватися до ринкових умов ведення господарської діяльності людини, тому поступово виникає потреба у створенні нового соціального інституту освіти, що здатний швидко реагувати на зміни та надавати якісні послуги з підготовки, перепідготовки та підвищенні кваліфікації працівників протягом всього життя.

Освіта як соціальний інститут розглядається через особливим чином організовану ієрархізовану рольову діяльність з навчання та виховання, що спирається на спеціалізовані установи і нормативно-ціннісні системи їх функціонування, які надають сталості та визначеності суспільним відносинам з накопичення та передачі соціального досвіду, цілеспрямованого формування особистості [2, 124], тим не менш, сучасна освіта функціонує в умовах невизначеності та швидкоплинності суспільних процесів життєдіяльності

людини та розвитку інноваційних освітянських методів, що в свою чергу впливає на актуальність знань, що надає зазначена система освіти.

Окрім того відбувається розширення кола провайдерів освітніх послуг з неформальної освіти дорослих. Функціонують національні асоціації освіти дорослих, некомерційні та комерційні центри освіти і професійної підготовки, перепідготовки різних категорій дорослих (безробітних, мігрантів, службовців та ін.) [3, 4].

Розвиток будь-чого нового ставить перед державою важливу соціальну функцію – ліцензування та регламентацію діяльності певної сфери, адже саме вони здатні забезпечити порядок, чесність та сталість роботи складових даної системи. Окрім того ліцензування та регламентація дозволяють використовувати державі інноваційні методи державного управління, що в свою чергу також дозволяє здійснювати ефективно та належне урядування.

Важливо зазначити, що до регламентації діяльності системи освіти, традиційно, відносять наступні функціональні елементи:

- 1) Формування єдиної системи органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, які здійснюють організаційний та/або контрольний-ревізійний вплив;
- 2) Здійснення стратегічного планування діяльності суб'єктів надання послуг з неформальної освіти;
- 3) Проведення державного моніторингу якості надання освітніх послуг;
- 4) Незалежна суспільно-професійна оцінка якості надання освітніх послуг;
- 5) Забезпечення належного інформаційно-методичного супроводу, тощо.

В загальному вигляді регламентація державою освітньої діяльності має наступні стадії:

- 1) Проведення процедур з ліцензування;
- 2) Проведення процедур з державної акредитації;

3) Проведення контролю (нагляду) (за необхідності).

Реалії сучасних суспільно-політичних, економічних та соціальних проблем детермінують необхідність європейського вектору розвитку країни та впровадження новітніх методів та підходів до проєктного управління в системі державних органів України [4, 88], не оминуло це й освітню систему, адже саме проєктне управління дозволяє забезпечити належний та сталий розвиток сучасної освітньої системи.

Таким чином, проаналізувавши вищезазначену інформацію, можна прийти до висновку, що розвиток та державний контроль сучасної системи неформальної освіти дозволяє використовувати інноваційні підходи у навчанні, забезпечувати сталий розвиток суспільства шляхом використання новітніх технологій й практик та регулювати процеси, що пов'язані із забезпеченням кваліфікованими фахівцями сучасний ринок праці в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Наумик А. С., Ядловська О. С. Особливості студентоцентрованого підходу у викладанні. *Матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції*: «Світ наук. дослідж. Вип. 16», 16 -17 лют. 2023 р. С. 128–130.
2. Соціологія : [словник термінів і понять] / Упоряд. Є. А. Біленький, М. А. Козловець, В. О. Федоренко / За заг. ред. М. А. Козловця. —Житомир : Вид-во «Волинь», 2003. 236 с.
3. Аніщенко О., Лук'янова Л., Прийма С. Неформальна освіта дорослих – освітній тренд ХХІ століття. *Рідна школа*. 2017. № 11-12. С. 3–7.
4. Наумик А. С., Сидоренко Н. С. Деякі аспекти проєктного управління в органах державної влади. *Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень* : матеріали V міжнар. наук. конф., м. Київ, 24 лют. 2023 р. С. 88–89.

5. Кобченко І. Є., Козубай І. В. Дистанційна освіта: нова парадигма здобуття знань. *Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень: матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Суми, 7 жовтня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа. С. 65-66.*

Naumyk Anton Serhiiovych

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Kozubai Inna Vitaliivna

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**STATE CONTROL OF NON-FORMAL
EDUCATION AS FACTOR IN DEVELOPMENT OF
CONTEMPORARY EDUCATIONAL SYSTEM OF UKRAINE**

***Abstract:** the paper presents current research on non-formal education as a factor in the development of the modern educational system of Ukraine, and assesses the current social and economic, political and other conditions that determine the development of Ukrainian education. In addition, the paper emphasizes the importance of state control and supervision to ensure the quality of educational services.*

***Keywords:** education, state, development, pedagogy, partnership, student-centeredness, institute, society, service, innovation, specialist, profession, discipline.*

УДК 124.37.11

Ханяк Анастасія Петрівна

студентка кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

Науковий керівник:

Клим Мар'яна Ігорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

***Анотація:** у роботі досліджено зміст соціалізації дитини з особливими освітніми потребами у контексті аналізу наукових досліджень; проаналізовано специфічні потреби дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освіти; окреслено зміст та особливості роботи щодо активізації процесу соціалізації дітей з особливими освітніми потребами у закладі дошкільної освіти.*

***Ключові слова:** соціалізація, діти з особливими освітніми потребами, заклад дошкільної освіти.*

***Постановка проблеми та її актуальність.** Інклюзивна освіта на сьогодні є провідним напрямком освітньої політики. Це спосіб організації навчання, який враховує різноманіття учнів, що є результатом інвалідності, одночасно адаптуючи систему до індивідуального темпу навчання, талантів і труднощів кожної дитини. Інклюзивна освіта, виключаючи необхідність*

сегрегації дітей дошкільного віку, є альтернативою інтеграції учня в шкільне середовище, що передбачає адаптацію учня до реалій системи освіти. Припущення системи інклюзивної освіти полягають у тому, щоб відмовитися від сприйняття інвалідності як проблеми, перешкоди та вжити заходів, щоб дати можливість дитині з особливими освітніми потребами навчатися таким чином, який найкраще відповідає його чи її потребам. Реалізація такої моделі навчання можлива шляхом виявлення бар'єрів, з якими стикається дитина з особливими освітніми і прагнення їх усунути.

Мета статті – окреслити організацію процесу соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми освіти та виховання дітей з особливими освітніми потребами актуалізовано у працях науковців: Т. Алексеєнко, Н. Базими, Ф. Власенко, Т. Гарасимів, А. Душки, В.Засенко. Аналіз джерел дозволяє стверджувати, що соціалізація дітей з особливими освітніми потребами в простір закладу дошкільної освіти є актуальною та багатогранною, що зумовлює б необхідність її подальшої розробки.

Виклад основного матеріалу. Психолого-педагогічна підтримка дошкільників з особливими освітніми потребами може мати різні форми. Завдяки діти дошкільного віку мають шанс розвиватися відповідно до своїх потреб і здібностей, долати труднощі та здобувати нові навички. Важливу роль у цьому процесі відіграє співпраця групи підтримки з батьками. Розподіл завдань, обмін спостереженнями за функціонуванням в закладі дошкільної освіти та вдома, а також постійний контакт роблять проведену допоміжну діяльність більш ефективною [4].

За словами дослідниці М. Богданович, особливі освітні потреби стосуються тих дітей, які не можуть впоратися з вимогами поточної освітньої програми через більші труднощі в навчанні, ніж їхні однолітки. Концепція особливих освітніх потреб була введена М. Уорнок у звіті про спеціальні освітні

потреби, опублікованому в 1978 році в Лондоні Канцелярським офісом Королівства. Потім це було поширено в декларації, опублікованій ЮНЕСКО в 1994 році. Фахівці, які визнають індивідуальні потреби розвитку та освіти, а також індивідуальні психофізичні здібності. Вони також визначають сильні сторони, схильності, інтереси та таланти, а також розпізнають причини невдач у навчанні або труднощів у функціонуванні, які перешкоджають повноцінній участі.

Дитині з діагнозом «особливі освітні потреби» надається психолого-педагогічна допомога. Педагоги доводяться до відома про обов'язковість надання допомоги під час проведення роботи з дитиною. Таким чином, вони зобов'язані адаптувати способи і методи роботи до психофізичних можливостей. Крім того, дитина дошкільного віку може бути охоплена іншими формами психолого-педагогічної допомоги, які визначені положенням. Слід пам'ятати, що психолого-педагогічна допомога повинна надаватися у співпраці з батьками дітей [3].

Закон про освіту визначає, що система освіти має забезпечувати адаптацію змісту, методів і організації навчання до психофізичних можливостей дітей та можливість використання психолого-педагогічної допомоги та спеціальних форм дидактичної роботи.

Дитячий садок виконує охоронну, освітню та виховну функції. Це надає дітям можливість грати та навчатися разом у безпечних, дружніх умовах, адаптованих до їхніх потреб розвитку. Метою дитячого садка є вирівнювання освітніх можливостей для дітей, забезпечення успішного початку навчання в школі. У своїй освітній пропозиції заклад проводить такі заняття: підготовка до вивчення сучасної іноземної мови в процесі повсякденної дидактичної та навчальної діяльності; логопедичні заняття та профілактика; загальнорозвивальна гімнастика з елементами корекції; катехизація (за бажанням батьків); заняття ритмікою [2]. У дитячому садку реалізуються різноманітні програми та проекти, серед яких:

- Національна програма розвитку читання» - загальнодержавна програма;
- Програма зміцнення здоров'я» - програма про здоров'я;
- Чисте повітря навколо нас» - міська оздоровча програма;
- Мама, тато, я віддаю перевагу воді» - загальнонаціональна оздоровча програма;
- Діти вчать батьків» – загальнонаціональна просвітницька акція з безпеки, екології, історії та культури;
- День доброти» – загальнонаціональний просвітницький проект;
- Ведмедик у світі великої літератури» - читацький навчальний проект;
- Мережа дитячих садків і шкіл сприяння здоров'ю» - програма зміцнення здоров'я;
- «Дитячий садок пропагує рухову активність» - зміцнення здоров'я через рухову активність;

Також садочок бере активну участь у соціальних акціях, серед яких:

- Благодійна акція (збір кришок від пляшок, збір солодощів, збір вживаних книг, переданих на ярмарок).
- Акція для безпритульних тварин.

В межах інклюзивної групи кількість дітей з ООП має становити не більше трьох осіб. Їхня кількість визначають за рівнями підтримки: «не більше однієї дитини, яка потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки; не більше двох дітей, які потребують третього рівня підтримки; не більше трьох дітей, які потребують другого рівня підтримки» [5].

Команда психолого-педагогічного супроводу розробляє ІПР для дітей. Нова форма ІПР включає перелік індивідуальних особливостей розвитку дитини: визначений рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції), аналіз освітніх труднощів дитини та її потреб. У документі регламентується рівень підтримки дитини; описується розклад освітнього процесу; описується факт, чи

потрібен дитині асистент і хто ним буде; вказується на те, чи потрібні дитині допоміжні засоби для організації освітнього процесу і які саме.

Висновки. Дитячий садок є наступним етапом на шляху соціалізації, і поведінка і погляди, закладені в ранньому дитинстві, можуть вплинути на подальше життя дитини. Завдяки перебуванню в дошкільній групі дитина формує уявлення про себе – це важливі складові особистості. Завдяки контактам з однолітками він стимулює свій соціальний та емоційний розвиток, отримує новий досвід, починає краще розуміти свої та чужі емоції.

Дитину дошкільного віку необхідно підтримувати і стимулювати, якщо вона хоче поводитися в суспільстві певним чином, бажаним. Дорослим необхідно обережно хвалити і звинувачувати, цікавитися питаннями, що хвилюють дітей, їхніми першими дилемами, дилемами, а також конфліктами та ініціативами, які здійснюються в групі однолітків, сприймаючи серйозно і разом обговорюючи дитячі проблеми, навіть якщо вони здаються нас, дорослих, дріб'язкова й неважлива, бо забезпечує закономірність соціального дозрівання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алексеев Т. Зміст і напрями соціально-педагогічної діяльності. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підруч. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 340 с.
2. Базима Н. Застосування заохочень для підвищення мотивації до мовленнєвої діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2014. Вип. 27. С. 13–17.
3. Базима Н. Обґрунтування методики формування мовленнєвої активності у дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку. *Логопедія*. 2015. № 7. С. 13–17.
4. Власенко Ф. Економічні детермінанти соціалізації індивіда в суспільстві споживання. *Гуманітарний вісник Запоріж. держ. інж. акад. : зб. наук. праць*. Запоріжжя, 2012. Вип. 51. С. 232 – 239.
5. Гарасимів Т. Особистість та проблеми її соціалізації. *Форум права*. 2009. №3. С. 156 – 161.

6. Душка А. Л. Принципи побудови і загальна характеристика системи психологічної корекції осіб з психофізичними відхиленнями (на прикладі аутизму). Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2013. №5-6. С. 231–238.

7. Засенко В. В. До проблеми особистісного підходу у навчанні дітей з порушеннями психофізичного розвитку. *Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: наук.-метод. зб. : Вип. 8.* К.: Наук. світ, 2006. С. 85–88.

Khanyak Anastasia Petrivna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)

Scientific advisor:

Klym Mariana Ihorivna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)

**FEATURES OF THE SOCIALIZATION PROCESS
OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS
IN A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION**

***Abstract:** the work examines the content of the socialization of a child with special educational needs in the context of the analysis of scientific research; the specific needs of children with special educational needs in the conditions of inclusive education were analyzed; the content and features of the work on the activation of the process of socialization of children with special educational needs in the preschool education institution are outlined.*

***Keywords:** socialization, children with special educational needs, preschool education institution.*

ЛІНГВІСТИКА ТА НАУКИ ПРО МОВУ (LINGUISTICS)

УДК 034

Григорчук Тетяна

здобувач вищої освіти 2 курсу

ННП та ПФПНП,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СУДОЧИНСТВІ

Анотація: в даній роботі вказані всі аспекти та проблеми використання англійської мови в судочинстві України. Преставлений аналіз проблем.

Ключові слова: англійська мова, судочинство, правосуддя, громадяни, статистика.

Використання англійської мови в судочинстві є дуже поширеним у багатьох країнах світу, особливо тих, які мають міжнародну прив'язку. Англійська мова використовується як мова міжнародної торгівлі, фінансів, транспорту та інших галузей, тому вона є важливою мовою для правових процесів, пов'язаних з цими сферами.

Використання англійської мови в судочинстві допомагає забезпечити рівний доступ до правосуддя для іноземних громадян, які можуть не знати мови країни, в якій вони проживають. Крім того, використання англійської мови у судових процесах дозволяє підвищити ефективність та швидкість розгляду справ, оскільки це дозволяє експертам та юристам з різних країн ефективніше спілкуватися та обмінюватися інформацією.

Проте, використання англійської мови в судочинстві також може створювати проблеми, особливо коли є недостатні знання мови з боку відповідача, свідка чи потерпілого. Це може спричинити нерівність в доступі до

правосуддя та може призвести до неточностей та неправильного розуміння суті справи.

Англійська мова використовується в судочинстві України з 2018 року. У травні 2018 року Верховна Рада України прийняла закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення здійснення діяльності Верховного Суду України та адміністративних судів українською та англійською мовами". Згідно з цим законом, у разі потреби сторони можуть подати позов, звернення або інші процесуальні документи англійською мовою. Також, у разі потреби може бути призначено англійськомовного перекладача для участі у судових засіданнях або для підготовки письмових перекладів процесуальних документів.

На жаль, я не можу надати точної статистики використання англійської мови в судочинстві України, оскільки такі дані не оприлюднюються. Однак, за досвідом інших країн, де також використовуються дві або більше мови в судочинстві, можна зробити припущення, що використання англійської мови в судах України ще не є повсякденною практикою. Очевидно, що кількість справ, в яких використовується англійська мова, є значно меншою порівняно з загальною кількістю судових справ. Однак, в контексті глобалізації та зростання міжнародних контактів, можна припустити, що використання англійської мови в судових процесах буде зростати в майбутньому.

На жаль, точної статистики щодо рівня знань англійської мови в судочинстві України немає. Проте, можна зробити припущення що рівень знань англійської мови в судочинстві України є нерівномірним і залежить від різних факторів, таких як вік, освіта, місце роботи та досвід роботи у суді. На сьогоднішній день в Україні існує ряд програм та курсів для підвищення рівня англійської мови у судових працівників. Однак, ефективність таких програм і курсів може бути різною та залежить від багатьох факторів, таких як методика навчання, кваліфікація викладачів та індивідуальна мотивація учнів. У загальному, знання англійської мови є дуже важливим фактором для судових працівників, оскільки це дає їм можливість більш ефективно спілкуватись з

колегами з інших країн, отримувати доступ до міжнародних джерел права та залучати іноземних експертів до вирішення складних правових питань. Тому, підвищення рівня знань англійської мови у судових працівників є актуальною та важливою задачею для сучасного судочинства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Безнасюк А.С. Судова влада: підручник для вузів / А.С.Безнасюк, Х.У. Рустамов.- М .: Закон і право, ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 455 с.
2. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листоп. 2019 р.) : у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. – Ч. 2. – 166 с.
3. Ляшук А. М. Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: Автореф. дис. канд. ... філол. наук: 10.02.17 / Київський нац. лінгвістичний ун-т. – К., 2007. – 22 с.

Hryhorchuk Tetiana

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

USE OF ENGLISH LANGUAGE IN COURTS

***Abstract:** this work indicates all aspects and problems of using the English language in the judiciary of Ukraine. Analysis of problems is stopped.*

***Keywords:** English language, judiciary, justice, citizens, statistics.*

УДК 139.379.12

Ляхів Марія Віталіївна

студентка кафедри української мови

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

Науковий керівник:

Яремко Ярослав Петрович

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АВТЕНТИЧНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

***Анотація:** у роботі встановлено, що сьогодні формується сучасний україномовний військовий словник, і ми можемо брати до уваги весь мовний матеріал, який накопичувався віками. Нами досліджено, що слід, вибрати потрібні і найпридатніші для сучасної військової професійної лексики назви.*

***Ключові слова:** автентичність, військова термінологія, мовний матеріал.*

***Постановка проблеми та її актуальність.** Українська військова термінологія має давню історію становлення та розвитку. Історичні умови не завжди сприяли її повноцінному розвитку. Періоди її розквіту, які пов'язувалися з визвольними змаганнями могли чергуватися з періодами, коли військова термінологія не мала комунікативної відтворюваності. Як наслідок, ми сьогодні маємо терміносистему, яка формувалася фрагментарно. У період здобуття державної самостійності науковці працювали над впорядкуванням*

військової фахової мови. Сьогодні існує нагальна потреба очистити її від невмотивованих кальок, спричинених русифікацією в радянській армії. Оскільки, військова термінологія має бути носієм національної традиції та відповідати сучасним вимогам, забезпечивши максимально ефективну комунікацію.

Виклад основного матеріалу. Військова термінологія є сукупністю спеціальних найменувань, їх співвідносяться із конкретними поняттями, вони утворюють відповідну терміносистему. Вона також є складником національної терміносистеми, має особливості формування та функціонування, котрі зумовлюються специфікою військової підмови та військової справи в загальному виді. Склад сучасної військової термінології є динамічним та рухливим [6, с.18].

У військовій термінології особливо значущими є вимоги точності та однозначності. «Важливими є також відповідність термінології сучасному станові науково-технічного розвитку галузі, можливість адекватно позначати нові явища позамовної дійсності» [5, с. 497]. На сучасному етапі розвитку понять, які стосуються військової термінології ми виокремлюємо дві тенденції. З одного боку, ця військова термінологія опирається на принцип «реальної мови», тому зафіксована офіційними документами та навчальною літературою.

Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що військові команди – особливий вид стійких фразеологізмів. Високими є вимоги до команд та їх звукової будови в військовому житті. Процеси впорядкування команд як системи термінів почалися наприкінці XIX століття в Галичині.

Абсолютна більшість військових команд утворюється від загальноновживаних дієслів. Спостерігаємо досить виразною тенденцію до використання наказових форм другої особи однини: «Встань!», «Зійдись!», «Клякни!», «Обернись!», «Присягай!», «Простуй!», «Розступись!», «Спочинь!», «Ставай в ряд!», «Стріляй!». Деякі команди є вираженими морфологічними формами іменників («Збірка!»), прислівників («Вперед!»). Існує низка команд,

які мають складнішу структуру та водночас вони вказують на напрям руху («В право (в ліво) - глянь!», «В право (в ліво) - в бік!»).

Над вивченням і поверненням до вжитку автентичних команд працювали дослідники А. Бурячок, М. Демський та Б. Якимович. Вони досліджували проекти статутів для ЗСУ [1]. Запропонована цими науковцями комплексна система команд є проривом у справі військової термінології. Втім, як зазначають дослідники вона також потребує доповнення, перегляду, вдосконалення. Святослав Караванський аналізує форми команд зі Словника БДЯ та висловлює свої зауваження [2]. Загалом певні здобутки у вивченні системи військових команд українська наука вже має.

Наприклад, офіційно затвердженою формою звертання в українській армії є форма «товаришу». Натомість є форма «пане» тепер не є нормативною. Обидві форми звертання («товаришу» та «пане») є властиві українській національній традиції. Їх вжиток зафіксовано у фольклорі, в письмових джерелах, в період козаччини. Обидва ці значення мають відтінки значень, що трансформувалися протягом історичного розвитку. Слово «товариш» позначало близьку людину - друга, побратима, соратника. Таким чином, неформальне звертання «товаришу» стало офіційним. Саме ж значення цього слова було знівельовано, адже воно вже не вказувало на особливу прихильність, повагу до людини, яку так називали. Форма «товариш» була єдиною вживаною в радянській армії.

Отже, важливою передумовою нормалізації будь-якої сучасної терміносистеми насамперед є дослідження її історії: виявлення певних мовних явищ, що виникли внаслідок розвитку термінології; їх лексико-семантична та лінгвістична інтерпретація. Це дає змогу дослідникам висвітлити об'єктивні тенденції розвитку терміносистеми для подальшого їх сучасного унормування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бурячок А., Демський М., Якимович Б. Російсько-український словник для військовиків. К., 1995. 384 с.
2. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 233 с.
3. Поліщук Н. Пан, товариш, добродій. Культура слова. К.: Наук. думка, 1996. Вип. 46–47. С. 132–138.
4. Туровська Л. Екстралінгвальна обумовленість лінгвістичних процесів у термінології (на прикладі військової терміносистеми). *Гуманітарний вісник : Всеукраїнський зб. наук. пр. Серія : Іноземна філологія*. Черкаси, 2007. С. 495 – 501.
5. Яремко Я. П. Формування української військової термінології [Текст] : Дис... канд. філол. наук: 10.02.02; Дрогобицький держ. педагогічний ін-т ім. І.Франка. Дрогобич, 1997. 164 с.
6. Яценко Н. Основні етапи становлення української військової термінології. *Українська мова*. 2007. №3. С. 74–79.

Lyakhiv Maria Vitalyivna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

(Drohobych, Ukraine)

Scientific advisor:

Yaremko Yaroslav Petrovych

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

(Drohobych, Ukraine)

FEATURES OF ORGANIZATION OF CONSULTING WORK IN ACTIVITIES OF A SOCIAL PEDAGOGUE

***Abstract:** the paper deals with counseling can be considered in two aspects: as an institutional system with a specific organizational structure and as a specific activity performed by counselors, helping individuals who have problems. The most important goal of counseling is the optimization of various areas of life and the development of a person's personality, and the intermediate ones are the elimination of disorders and difficulties, prevention and prognosis. This activity is closely related to the general concept of a person and takes different forms depending on it.*

***Keywords:** social pedagogue, counseling, organization of counseling work.*

ПСИХОЛОГІЯ (PSYCHOLOGY)

УДК 159.947.5

Заяць Роман Володимирович

студент спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
відділення економіки та прикладної екології
Відокремлений структурний підрозділ
«Бережанський фаховий коледж НУБіП України»
(Бережани, Україна)

Науковий керівник:

Костів Ірина Григорівна

спеціаліст II категорії,
викладач суспільних дисциплін циклової комісії гуманітарних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ
«Бережанський фаховий коледж НУБіП України»
(Бережани, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН МОТИВАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

***Анотація:** розкрито зміст та особливості феноменів «мотивація» та «мотив». З теоретичної точки зору представлено групи теорій мотивації.*

***Ключові слова:** мотивація, мотив, потреба, людина, самореалізація, внутрішня мотивація.*

Проблема мотивації поведінки і діяльності належить до проблем, інтерес до яких ніколи не згасне. Адже від мотивації залежить успіх будь-якої діяльності, саме вона виступає першою ланкою в структурі поведінки особистості (О.М. Леонт'єв). Нині в науці накопичено численний теоретичний і

експериментальний матеріал щодо психологічного феномену мотивації. Окремі аспекти, складники мотивації розглядаються з різних теоретичних позицій.

У психологічній літературі зустрічається чимало різних тлумачень поняття «мотивація». Одні з них пов'язані з історією дослідження цієї проблеми, інші – відображають відмінності у концептуальних підходах різних авторів чи наукових шкіл.

Поняття мотивації як у зарубіжній, так і у вітчизняній психології має свою історію. За кордоном розвиток теорій мотивації йшов у двох основних напрямках. У першому – мотиви і мотивація розглядалися як ситуативні інваріанти поведінки людини (М. Алексєєва, В. Моргун, С. Москвичов та ін.). Другий підхід пов'язаний із розумінням мотивів і мотивації як стійких диспозицій особистості, що регулюють її поведінку незалежно від ситуацій (В. Асєєв, І. Меліхова та ін.). Звичайно, можна виділити і третій підхід, який поєднує дослідників, що так чи інакше намагалися знайти компроміс між цими двома окресленими полюсами (М. Матюхіна, Л. Фрідман та ін.) [2].

Термін «мотив» – походить від французького «motif», що у буквальному розумінні означає «спонукання». Мотиви є причинами особистісної поведінки, джерелом яких є потреби, і виступають рушійною силою будь-якої діяльності [3, с. 96]. Тому під мотивами розуміють усе, що спонукає людину до дії. Мотивація – це система мотивів, яка визначає конкретні форми діяльності або поведінки людини, вона необхідна для ефективного виконання прийнятих рішень і запланованих завдань [3, с. 97]. Однак, мотивація – це не тільки сукупність мотивів, оскільки велику роль тут відіграють й ситуативні фактори (вплив різних людей, специфіка діяльності й ситуації тощо). Таким чином, мотивація – це сукупність усіх факторів (як особистісних, так і ситуативних), які спонукають людину до активності (діяльності).

У сучасній психології термін «мотивація» використовують як: визначення системи факторів, що детермінують поведінку (мета, потреби,

мотиви, наміри, прагнення та ін.); характеристику процесу, що стимулює й підтримує поведінкову активність на певному рівні.

Теорії мотивації активно стали розроблятися в ХХ столітті, хоча багато з мотивів, стимулів та потреб були відомі у стародавньому світі. Першопочаткові теорії мотивації склались, виходячи з аналізу історичного досвіду поведінки людини і застосування простих стимулів спонукання: матеріального і морального заохочування, примусу.

Сьогодні фахівці виділяють наступні групи теорій мотивації [1, с. 41]:

- змістовні теорії (аналізують чинники, що спричиняють вплив на мотивацію, і сконцентровані значною мірою на виявленні потреб, що є у людини, визначенні їх пріоритетності та характеру впливу на мотивацію) (Ф. У. Тейлор, О. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. МакКлелланд та ін.);
- процесуальні теорії (розглядають мотивацію, перш за все, як процес і акцентують увагу на когнітивних передумовах поведінки, що реалізуються в мотивації і діяльності) (В. Врум та ін.).

Мотивація – це внутрішнє бажання досягти певної мети або задоволення потреби. Вона може бути спонукана зовнішніми чинниками, такими як обіцянки нагород або покарань, але найбільш ефективна мотивація – це внутрішня, коли людина сама має бажання досягти успіху.

Мотивація працює через кілька механізмів. Спочатку людина визначає свої цілі, потім вона знаходить причини, чому ці цілі є важливими для неї. Це може бути своєрідне "чому" – потреба в досягненні, потреба відчуття визнання, або щось більш особисте, як задоволення потреби в самореалізації.

Потім людина розробляє план, як досягти своїх цілей. Важливо, щоб ці плани були конкретними, реалістичними та досяжними. І, нарешті, людина рухається до своєї мети, використовуючи внутрішні та зовнішні ресурси, щоб досягти успіху.

Мотивація може бути ключовим фактором у досягненні успіху в будь-якій галузі життя. Вона допомагає нам пройти через виклики та складнощі, і відчувати задоволення від нашої роботи та досягнень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дмитренко Г. А. Мотивация и оценка персонала : учебное пособие / Г. А. Дмитренко, Е. А. Шарапатова, Т. М. Максименко. К. : МАУП, 2002. 248 с.
2. Климчук О., «Психологічні детермінанти розвитку внутрішньої мотивації студентів у навчальній діяльності», автореф. дис. канд. наук: спец.: 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Київ, Україна, 2004, 20 с.
3. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища шк., 1982. 214 с.

Zaiats Roman Volodymyrovych

student of 076 Entrepreneurship, trade and exchange activity speciality
department of Economy and Applied Ecology
Separated Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of
Ukraine Berezhany Professional College
(Berezhany, Ukraine)

Scientific advisor:

Kostiv Iryna Hryhorivna

II category specialist
teacher of social studies of the humanities cyclic commission
Separated Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of
Ukraine Berezhany Professional College
(Berezhany, Ukraine)

THE PSYCHOLOGICAL PHENOMENON OF MOTIVATION: THEORETICAL ASPECT

***Abstract:** the content and features of the phenomena "motivation" and "motive" are revealed. Groups of motivation theories are presented from a theoretical point of view.*

***Keywords:** motivation, motive, need, human, self-realization, internal motivation.*

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

УДК 531.781.2

Ульянов Василь Юрійович

асистент кафедри Інженерної геології та геотехніки

Придніпровська Державна Академія Будівництва та Архітектури

(Дніпро, Україна)

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОПАТЕВИХ ПРЕСІОМЕТРІВ КОНСТРУКЦІЇ Л.С. АМАРЯНА В ПРАКТИКУ ІНЖЕНЕРНИХ ВИШУКІВ В УКРАЇНІ

***Анотація:** у роботі обґрунтовується необхідність застосування лопатевих пресіометрів для визначення деформаційних властивостей насипних ґрунтів. Такі ґрунти у великій кількості зустрічатимуться при відновленні зруйнованих війною населених пунктів країни.*

***Ключові слова:** інженерні дослідження, будівництво, лопатевий пресіометр, модуль деформації, техногенний ґрунт.*

Колосальний обсяг відновлювальних робіт в Україні після закінчення бойових дій вимагатиме при проведенні інженерних вишукувань та відповідного обладнання. Особливістю проведення польових робіт на місцях недавніх боїв може стати визначення деформаційних і властивостей міцності потужної товщі насипних ґрунтів, в т.ч. і що складається з фрагментів зруйнованих будівель та споруд. Тобто, практично мова може йти практично про великоуламкових ґрунтах з різними типами заповнювачів. Слід особливо відзначити, що завдання досліджень цієї категорії ґрунтів досі так і не дозволено у повному обсязі належним чином.

Серед найбільш поширених видів дослідних польових робіт, таких як статичне зондування, штампові та пресіометричні випробування, мабуть, тільки

останні дозволяють проводити випробування великоуламкових ґрунтів у свердловинах на глибинах до 15-20 м і навіть більше. За конструкцією та характером впливу на стінки свердловин пресіометри умовно можна розділити на радіальні, лопатеві та з секторним додатком навантаження. Але, на жаль, для випробувань техногенних великоуламкових ґрунтів пристрої перших двох типів абсолютно не застосовні. Менш відомі пресіометри із секторним додатком навантаження. Вони впливають на стінки свердловини горизонтальним навантаженням, що передається, як правило, двома сталевими циліндрично вигнутими плитами (штампами), кожна з яких охоплює сектор від 45 до 90 °. До цього типу якраз і відноситься практично невідомий в даний час тип такого приладу, а саме - свердловинний лопатевий гідравлічний пресіометр ЛПГ-42 діаметром 273 мм, сконструйований в ПНДІС Л.С. Амаряном спеціально для дослідження широко розвинених в Азії великоуламкових ґрунтів з різними наповнювачами (див. рис. 1).

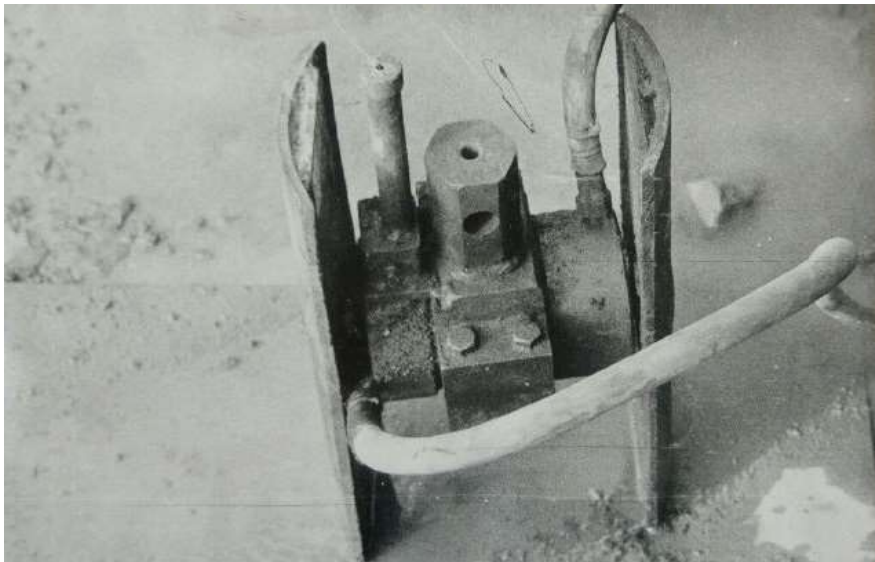

Рис.1. Лопатевий пресіометр гідравлічний ЛПГ-42 конструкції Л.С. Амаряна

Перші випробування приладу були проведені експедицією ПНДІВ в Монголії в середині 80-х років. Надалі креслення приладу з комплектом необхідної документації були передані в організації, що стикаються за своєю

діяльністю з такими типами ґрунтів. В т.ч. і «СевВостТІСІЗ» (м. Магадан), де їм були випробувані талі крупноуламкові ґрунти, розвинені в регіоні. В цілому, перші дослідження підтвердили висновки, зроблені у звіті ПНДПС про придатність даного типу приладів для визначення деформаційних властивостей талих ґрунтів даного типу (особливо галечникових з піщаним заповнювачем). Проведення досвіду та методика обробки результатів, по суті, не відрізняється від випробувань звичайними вітчизняними лопатевими пресіометрами відомих типів [1-3]. За кордоном найвідоміший з таких приладів - пресіометр Goodman Jack, методика випробування яким описується в стандарті ASTM D 4971-02 [4, 5].

В умовах України при відновленні зруйнованих війною міст та промислових підприємств такі прилади теж мають бути потрібні для визначення деформаційних властивостей потужних товщ техногенних ґрунтів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Рекомендации по испытаниям ґрунтов методом лопастной прессиометрии / ПНИИИС. М.: Стройиздат. 1985. 48с.
2. Амарян Л.С. Лопастная прессиометрия и ее применимость в инженерной геологии. Сборник научных трудов "Технология и техника полевых испытаний ґрунтов". ПНИИИС. М. 1986. С.14 -20.
3. Амарян Л.С., Васильев А.В., Цинский Б.В. и др. Руководство по испытанию ґрунтов лопастными прессиометрами и прессиометрами-сдвигомерами. ПНИИИС. М. 1981. 42 с.
4. ASTM D 4971-02. Standard test method for determining the in situ modulus of deformation of rock using the diametrically loaded 76-mm borehole jack. ASTM International, 2002.

5. Goodman R.E., Harlamoff A.J., Horning D.O. Device for testing rock in place: United States patent 3446062 A. Abstract of the disclosure. Berkeley, California, USA: University of California, USPTO, 1969.

Ulyanov Vasily Yurievich

Assistant of the Department of Engineering Geology and Geotechnics
Prydniprovskya State Academy of Construction and Architecture
(Dnipro, Ukraine)

**THE NEED TO INTRODUCE L.S. AMARYAN TO
THE PRACTICE OF ENGINEERING SURVEYS IN UKRAINE**

***Abstract:** the paper substantiates the need to use blade pressuremeters to determine the deformation properties of bulk soils. Such soils will be encountered in large quantities during the restoration of the country's settlements destroyed by the war.*

***Keywords:** engineering surveys, construction, bladed pressuremeter, deformation modulus, technogenic soils.*

УДК 624.131: 550.38

Ульянов Василь Юрійович

асистент кафедри Інженерної геології та геотехніки

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

(Дніпро, Україна)

Горlach Сергій Миколайович

доцент кафедри Інженерної геології та геотехніки

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

(Дніпро, Україна)

**НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ
БУРОГО ЗОНДУВАННЯ В ПРАКТИКУ
ІНЖЕНЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ**

***Анотація:** у роботі обґрунтовано необхідність застосування бурового зондування для визначення властивостей насипних ґрунтів. оскільки такі ґрунти у великій кількості розповсюджені в Україні, що ураховується і під час відновлення зруйнованих війною населених пунктів країни.*

***Ключові слова:** інженерні дослідження, будівництво, бурове зондування, техногенний ґрунт.*

Великий обсяг відновлювальних робіт в Україні, які триватимуть і після закінчення бойових дій, вимагатиме під час проведення інженерних досліджень відповідного обладнання. Особливістю проведення польових робіт на місцях недавніх боїв може стати визначення властивостей потужної товщі насипних ґрунтів, зокрема і таких, що включають і фрагменти зруйнованих будівель та уламки споруд. Такі ґрунти на практиці класифікують як великоуламкові з різними типами заповнювачів. Слід особливо відзначити, що види інженерних

досліджень для цієї категорії ґрунтів і досі так і не визначені у повному обсязі й належним чином.

Серед найбільш поширених видів дослідних польових робіт, таких як статичне зондування, штампіві та пресіометричні випробування, мабуть, тільки останні дозволяють проводити випробування великоуламкових ґрунтів у свердловинах на глибинах до 15–20 м і навіть більше, хоча вони й потребують особливого пресіометричного обладнання. Зазначимо, що статичне зондування у своєму «класичному» вигляді також абсолютно не застосовується у дослідженнях товщі техногенних ґрунтів із численними включеннями. Однак вживають існуючий його різновид, а саме бурове (буро-шнекове) зондування.

Метод бурового зондування, незважаючи на його широке використання під час шнекового буріння свердловин, майже не застосовують у вітчизняній та зарубіжній практиці під час оцінювання властивостей ґрунтів. У 2015 р. Євросоюзом ухвалено стандарт EN ISO 22476:2014. Geotechnical investigation and testing. Field testing. Part 15. Measurement while drilling, у якому регламентований порядок контролю за процесом буріння інженерно-геологічних свердловин з реєстрацією параметрів буріння [1–4]. Як альтернативний метод, який регламентований цим стандартом, але з низки причин залишився і досі не відомим, визначають метод бурового зондування шнеками, котрий запропонований ще в 1986 р. виробничим і науково-дослідним інститутом з інженерних досліджень у будівництві (кол. ПНІІІС).

Сучасне бурове (буро-шнекове) зондування (рис. 1, 2) має низку переваг перед іншими методами польових випробувань ґрунтів, у тому числі й перед статичним та динамічним зондуванням. До основних із них слід віднести:

- значну глибину досліджень;
- високу захищеність засобів вимірювання (датчики не занурюються в ґрунт і не страждають від зіткнень із твердими включеннями – щебенем, галькою, уламками бетону);

– можливість виділення шарів ґрунту, у тому числі й прошарків потужністю менше ніж 0,5 м;

-можливість визначення модуля деформації всіх ґрунтів.

Технічні засоби для бурового зондування включають бездротовий блок датчиків, який закріплено стандартним чином – на приводі бурової установки, та вимірювально-інформаційну систему, котра має наступний склад:

- датчик сили вертикального навантаження;
- датчик моменту обертання;
- датчик поступального просування колони шнеків;
- модуль посилення сигналів;
- портативний комп'ютер (ноутбук) із програмним забезпеченням.

Рис. 1. Випробування ґрунтів методом бурового зондування:

а – з'єднання зонда з приводом бурового верстата;

б – комплект спорядження для випробувань буровим зондуванням

Ураховуючи вище зазначене, пропонуємо вживання такого приладу під час відновлення зруйнованих війною міст України та її та промислових підприємств як необхідне для визначення властивостей потужних товщ техногенних ґрунтів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. EN ISO 22476:2014. Geotechnical investigation and testing. Field testing. Part 15. Measurement while drilling.
2. Cardu M., Oreste P., Pettinau D., and Guidarelli D. Automatic measurement of drilling parameters to evaluate the mechanical properties of soils // American Journal of Applied Sciences. – 2013. – № 10 (7). – pp. 654–663.
3. Teale R. The concept of specific energy in rock drilling// Int. J. Rock Mech. Min. Sci. Geomech. – 1965. – No. 2. – pp. 57–73.
4. ASTM D 6151. Standard Practice for Using Hollow-Stem Augers for Geotechnical Exploration and Soil Sampling.

Ulyanov Vasily Yurievich

Assistant of the Department of Engineering Geology and Geotechnics
Prydniprovsk State Academy of Construction and Architecture
(Dnipro, Ukraine)

Gorlach Serhiy Mykolayovych

Associate Professor of the Department of Engineering Geology and Geotechnics
Prydniprovsk State Academy of Construction and Architecture
(Dnipro, Ukraine)

NEED TO IMPLEMENT BROWN PROBING INTO PRACTICE OF ENGINEERING RESEARCH IN UKRAINE

***Abstract:** the work justifies the necessity of using drilling sounding to determine the properties of bulk soils. Such soils will be found in large quantities during the reconstruction of war-ravaged settlements of the country.*

***Keywords:** engineering research, construction, drilling sounding, man-made soil.*

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

УДК 796

Копетан Дмитро Сергійович

здобувач вищої освіти 2 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Анісімов Дмитро Олексійович

доктор філософії в галузі права,

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ІСТОРИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Анотація: формування здорового способу життя у студентської молоді: історичні, економічні, філософські та соціальні аспекти.

Ключові слова: спорт, здоровий спосіб життя, молодь.

Формування здорового способу життя серед студентської молоді є важливим завданням, оскільки університетський період є часом, коли студенти формують свої переконання та звички, які відображаються на їх майбутньому здоров'ї та добробуті [1, с. 15], [2, с. 288], [3, с. 347], [4, с. 11], [5, с. 6].

Основні складові здорового способу життя, які можуть бути включені в програму формування, включають:

Здорове харчування. Студентам слід давати інформацію про здорові продукти та блюда, які допоможуть їм підтримувати здоров'я і енергію, щоб вони могли досягти успіху в навчанні та інших сферах життя.

Фізична активність. Важливо сприяти студентській активності, спонукати до занять спортом, проводити змагання та турніри, які стимулюють участь в спортивних заходах.

Регулярний сон та відпочинок. Студентам необхідно забезпечувати можливість відпочити та регулярно спати, щоб вони мали достатньо енергії для навчання та інших занять.

Стрес-менеджмент. Студентам необхідно вчитися знімати стрес та уникати депресії. Потрібно забезпечити можливість для консультування та психологічної підтримки.

Відмова від шкідливих звичок. Необхідно проводити просвітницьку роботу про небезпеку вживання алкоголю, наркотиків та тютюну та розповісти про наслідки їх вживання [6].

Історично формування здорового способу життя пов'язане з розвитком філософських, економічних та соціальних ідей. Наприклад, в давнину греки вірили, що здорове тіло є основою для здорового духу, тому спорт і фізичні вправи мали велике значення в їхньому житті. У середньовіччі здоров'я розглядалося як божественний дар, а здоровий спосіб життя був пов'язаний з релігійними вимогами та практиками. Розвиток науки та технології у XVII-XVIII століттях сприяв появі медичних знань та практик, які допомагали зберігати та поліпшувати здоров'я.

У XIX столітті здоров'я стало питанням національної безпеки та економічного розвитку. Розробка гігієнічних стандартів та побудова санітарно-епідеміологічних служб дозволила зменшити ризики виникнення захворювань та забезпечити збереження здоров'я населення. У XX столітті здоровий спосіб життя отримав соціально-економічний аспект. Зростання рівня життя та впровадження соціальних програм покращення здоров'я стало ключовими

напрямами в боротьбі зі здоров'ям пов'язаними проблемами. Застосування інформаційних технологій та розвиток наукових досліджень допомагають поширювати знання про здоровий спосіб життя та підвищувати ефективність заходів з його формування [7].

Філософський аспект здорового способу життя полягає у тому, що здоров'я є одним з найбільш важливих складових нашого життя. Філософський підхід до здорового способу життя базується на ідеї, що ми повинні бути в гармонії з нашим тілом, розумом та душею, щоб досягти щастя та внутрішньої рівноваги. Одним із філософських підходів до здорового способу життя є концепція "здорового духу в здоровому тілі". Ця ідея походить від давньогрецького філософа Ювенала, який стверджував, що здоров'я тіла є передумовою для здорового розуму та успішного життя.

Іншим філософським підходом до здорового способу життя є концепція гармонії. Вона базується на ідеї, що здоров'я тіла, розуму та душі повинні бути в гармонії між собою та з навколишнім світом. Це можна досягти через правильне харчування, фізичну активність, духовний розвиток та налагодження стосунків з близькими людьми.

Також важливим аспектом філософського підходу до здорового способу життя є підтримка ідеї самоактуалізації, тобто процесу самостійного розвитку та досягнення свого потенціалу. Це означає, що людина повинна постійно прагнути до свого розвитку, займатися своїми улюбленими справами, розвиватися духовно та інтелектуально [8].

У формуванні здорового способу життя важливо розуміти, що це довгостроковий процес, який вимагає постійних зусиль та самоконтролю. Основою здорового способу життя є правильне харчування та фізична активність, а також налагодження здорових стосунків з оточуючими.

Отже, здоровий спосіб життя - це більше, ніж просто фізична форма. Це стиль життя, який допомагає людині досягати балансу та гармонії між різними аспектами свого життя. Філософський підхід до здорового способу життя

допомагає людині розуміти цілісність та взаємодію між тілом, розумом та душею, що дозволяє досягти більшого рівня щастя та задоволення в житті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Anisimov D., Petrushin D., Boguslavsky V. Improvement of physical training of first-year cadets of Dnipropetrovsk state university of internal affairs. Scientific space in the condition of global transformations of the modern world: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. P. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-255-5-1>
2. Анісімов Д.О., Шеверун В.С. Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовки майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 284–288. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-63>
3. Петрушин Д.В., Анісімов Д.О., Пожидаєв М.Ю. Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи кросфіт. Молодий вчений. 2019. № 2 (66). С. 345–348. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-75>
4. Анісімов Д.О., Фурсова А.О., Пономаренко О.Л. Техніка рукопашного бою в аспекті підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції України. Молодий вчений. 2022. № 7 (107). С. 9–12. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-3>
5. Анісімов Д.О., Антипова А.К. Фізична підготовка курсантів як необхідна складова нормальної діяльності правоохоронних органів. Молодий вчений. 2022. № 7 (107). С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-2>
6. Навчальний посібник “Формування здорового життя молоді” Т.Андріученко, О. Вакуленко, В. Волков м. Київ 2018 р. 100 с.
7. Навчально-методичний посібник “Здоровий спосіб життя” Оржеховська В. М., Єжова О.О. м.Суми 2010 р. 188 с.

8. Підручник “Здоровий спосіб життя” Ірина Свістельник м.Львів 2011 р. 271 с.

Kopetan Dmytro Sergeevich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Anisimov Dmytro Oleksiiovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**FORMATION OF HEALTHY LIFESTYLE AMONG YOUTH STUDENTS:
HISTORICAL, ECONOMIC, PHILOSOPHICAL & SOCIAL ASPECTS**

Abstract: formation of a healthy lifestyle in student youth: historical, economic, philosophical and social aspects.

Keywords: sport, healthy lifestyle, youth

УДК 796

Кузьмін Ярослав Артемович

здобувач вищої освіти 2 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Анісімов Дмитро Олексійович

викладач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

старший лейтенант поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Анотація: в роботі роз'яснено реформування правоохоронних органів та удосконалення фізичної та службової підготовки поліцейських.

Ключові слова: фізична підготовка, Національна поліція України.

У сучасних умовах реформування правоохоронних органів насамперед увага приділяється якійсій службовій підготовці особового складу Національної поліції України. Однією зі складових службової підготовки є фізична підготовка. Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямованих на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей і здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності.

При вирішенні службових завдань працівникам Національної поліції нерідко доводиться вступати в очні ставки з правопорушником, у тому числі в таких екстремальних ситуаціях, коли результат протистояння багато в чому

залежить насамперед від рівня його фізичної підготовки, здатності швидко застосовувати заходи фізичного впливу, і ефективно обеззброїти злочинця, супроводжувати його тощо.

Успішно виконати завдання із затримання правопорушників та доставки їх до територіальних відділів поліції можуть лише фізично підготовлені працівники, які досконало володіють зброєю, спеціальними засобами, прийомами рукопашного бою тощо [1, с.140].

В свою чергу фізична підготовка містить в собі такі складові, як загальна фізична підготовка та тактика самозахисту та особистої безпеки. Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій.

Важливим завданням фізичної підготовки майбутніх поліцейських є сприяти високому рівню розвитку витривалості, координаційних та силових здібностей, здатності швидко реагувати та приймати рішення у відповідності до умов, які постійно змінюються та ускладнюються.

Результати вправ, які описують рівень спритності і координаційних здібностей та статичної витривалості м'язів тулуба, констатують необхідність вдосконалення чинної навчальної програми з посиленням уваги до вдосконалення вказаних якостей у курсантівполіцейських старших курсів [2, с.8].

Щоб покращити фізичну підготовку поліцейських, можна застосовувати наступні підходи:

Індивідуальний підхід: При підготовці поліцейських до виконання своїх службових обов'язків необхідно враховувати їхні індивідуальні особливості та рівень підготовки. Застосування індивідуального підходу дозволяє підібрати вправи, які найбільш ефективні для кожного конкретного поліцейського.

Комплексність: Підготовка повинна включати різноманітні види вправ, які розвивають різні фізичні якості, такі як сила, швидкість, витривалість та координація рухів.

Регулярність: Фізичну підготовку потрібно проводити регулярно і систематично. Це дозволить підтримувати належний рівень фізичної форми та забезпечить відповідність вимогам служби.

Моніторинг результатів: Для ефективної фізичної підготовки поліцейських необхідно вести моніторинг їхніх результатів. Це дозволить оцінити ефективність застосованих методів та коригувати підхід у випадку потреби.

Застосування сучасних технологій: Для покращення фізичної підготовки поліцейських можна використовувати сучасні технології, такі як спортивні трекери, програми з тренувань.

Отже, фізична підготовка поліцейських є важливим елементом їхньої підготовки і повинна включати різноманітні вправи, які розвивають силу, витривалість, гнучкість та координацію рухів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пронтенко К. В., Русанівський С. В., Безпалый С. М., Запорожанов О. В., Юр'єв С. О., Штома В. Д., Корнійчук Ю. М. Професійно важливі фізичні якості курсантів – майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені 930 М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ, Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119). С. 138–142.
2. Тьорло О. І. Організація фізичної підготовки з особовим складом підрозділів Національної поліції України: методичні рекомендації для самостійної роботи. - Львів : ЛьвДУВС, 2021. 35 с.

Kuzmin Yaroslav Artemovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Anisimov Dmytro Oleksiiovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

IMPROVEMENT OF PHYSICAL TRAINING OF POLICE OFFICERS

***Abstract:** the work explains the reform of law enforcement agencies and the improvement of physical and official training of police officers.*

***Keywords:** physical training, National Police of Ukraine.*